

SOCIJALNA SLIKA GRADA PULE

Pula, 2010.

PREDGOVOR

Socijalno vijeće Grada Pule osnovano je 28.02.2008. godine kao radno tijelo Gradskog poglavarstva sa ciljem utvrđivanja strategije razvoja socijalne politike Grada Pule, poboljšavanja kvalitete života i socijalne sigurnosti, te senzibiliziranja javnosti za socijalnu problematiku.

Članovi vijeća su predstavnici relevantnih institucija, kompetentni po svojoj stručnosti i doprinosu razvoju socijalne i zdravstvene politike u Gradu Puli.

Zadaće Socijalnog vijeća iz područja nadležnosti Grada Pule jesu: predlaganje dugoročne i kratkoročne strategije razvoja socijalne politike na području Grada Pule u skladu s europskim socijalnim modelom, sustavom socijalne politike Republike Hrvatske, te strateškim odrednicama Grada Pule; predlaganje kriterija za izradu standarda socijalnih usluga na području Grada Pule; utvrđivanje i praćenje socijalnih indikatora kao elemenata socijalne slike Grada Pule; poticanje suradnje javnih i drugih institucija, udruga, medija, te pojedinaca u kreiranju i provedbi socijalnih projekata; poticanje svijesti o potrebi socijalno odgovornog ponašanja građana, o potrebi poticanja razvoja okolnosti za socijalnu inkluziju osoba s invaliditetom, te drugih ugroženih društvenih skupina, poticanje razvoja humanih vrijednosti kod građana; aktivna suradnja s nadležnim upravnim odjelom u planiranju i praćenju razvoja socijalne politike u Gradu Puli, te izvještavanje javnosti o aktivnostima.

Socijalna slika Grada Pule strukturirana je tako da sadrži osnovne informacije o socijalnim indikatorima, osnovne informacije o Gradu Puli , središnji dio – Socijalnu sliku Grada Pule, zaključne napomene i prilog u kojem su nabrojani socijalni indikatori korišteni pri izradi ove Socijalne slike.

Središnji dio, Socijalna slika Grada Pule, sadrži podatke o: stanovništvu (o osnovnim obilježjima stanovnika, uspoređujući ih sa stanovnicima Istarske županije i Republike Hrvatske, prirodnom kretanju stanovništva, obrazovnoj strukturi stanovništva, stanovništvu prema državljanstvu i pripadnosti nacionalnim manjinama); kućanstvima i obiteljima (osnovnim obilježjima kućanstva i obitelji, sklopljenim i razvedenim brakovima i nasilju u obitelji); stambenom standardu (usporedba broja stanova i veličine stanova prema načinu korištenja u Gradu Puli, Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj prema podacima Državnog zavoda za statistiku od popisa stanovništva 2001. godine.); socijalnoj zaštiti stanovništva (broj i usluge koje pružaju pojedine ustanove socijalne skrbi u Gradu Puli, prava iz sustava socijalne skrbi, prava iz nadležnosti MZSS/CZSS, prava iz nadležnosti Grada Pule); podatke

o sufinanciranju projekata i programa udruga, ustanova i drugih organizacija od strane Grada Pule kao jedinice lokalne samouprave.

Socijalna slika Grada Pule izrađena je u organizaciji Udruge za inicijative u socijalnoj politici (UISP) Zagreb, u suradnji sa Sabinom Kliman, dipl. socijalnom radnicom koja je pod mentorstvom Aleksandre Selak Živković, mr.sci sociologije, predsjednice UISP, sudjelovala u prikupljanju i interpretaciji podataka.

POPIS SKRAĆENICA

CZSS	Centar za socijalnu skrb
BDP	Bruto domaći proizvod
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
Eurostat	Statistički ured Europske unije
EV	Europsko vijeće
HZJZ	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
IŽ	Istarska županija
MZSS	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
RH	Republika Hrvatska
UNDP	Program Ujedinjenih naroda

1.	UVOD	1
2.	SOCIJALNI INDIKATORI	3
3.	OSNOVNE INFORMACIJE O GRADU PULI	4
4.	SOCIJALNA SLIKA GRADA PULE	5
4.1.	Stanovništvo	5
4.1.1.	Broj i osnovna obilježja stanovništva.....	5
4.1.2.	Prirodno kretanje stanovništva	7
4.1.3.	Obrazovna struktura stanovništva	9
4.1.4.	Stanovništvo prema državljanstvu	12
4.1.5.	Nacionalne manjine.....	12
4.2.	Kućanstva i obitelji.....	13
4.2.1.	Osnovna obilježja kućanstva i obitelji	13
4.2.2.	Sklopljeni i razvedeni brakovi.....	16
4.2.3.	Nasilje u obitelji	17
4.3.	Stambeni standard	19
4.3.1.	Stanovi prema načinu korištenja	19
4.4.	Socijalna zaštita.....	20
4.4.1.	Ustanove socijalne skrbi.....	20
4.4.2.	Prava iz sustava socijalne skrbi	23
4.5.	Sufinanciranje projekata i programa udruga, humanitarnih i drugih organizacija, te ustanova.....	29
4.5.1.	Sufinanciranje projekata i programa udruga, humanitarnih i drugih organizacija	29
4.5.2.	Sufinanciranje projekata i programa ustanova	33
5.	ZAKLJUČNE NAPOMENE.....	33

LITERATURA I IZVORI

PRILOG I.: Pregled socijalnih indikatora za izradu socijalne slike Grada Pule

1. UVOD

Izradu socijalne slike Grada Pule kao preduvjeta za stručan i sustavan pristup planiranju socijalne politike, iniciralo je Vijeće za socijalnu politiku Grada Pule.

Socijalna slika govori o razini i kvaliteti života građana određenog područja stavljajući poseban naglasak na najranjivije i ugrožene skupine. Ona je jedan od ključnih pokazatelja društvenog razvoja određenog područja i nezamjenjiva osnovica za planiranje i provedbu primjerenih socijalnih intervencija. O tome svjedoče iskustva Vijeća Europe i Europske unije. (Socijalna slika Grada Zagreba 2007.)

Vijeće Europe promiče ideju socijalne kohezije koju definira kao „sposobnost društva da osigura dugoročno blagostanje svih svojih članova, uključujući pravičan pristup dostupnim resursima i poštivanje ljudskog dostojanstva, a vodeći računa o različitostima, osobnoj i kolektivnoj autonomiji te odgovornoj participaciji“ (CoE, 2005.:23). U tom smislu Vijeće Europe danas reafirmira svoju staru ideju bitne povezanosti ljudskih i socijalnih prava, koja se očituje u povezanosti Konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama (1950.) s Europskom socijalnom poveljom (1961.), uključujući njezine izmjene i dopune, odnosno Revidiranom socijalnom poveljom (1996.) (Zrinščak, 2006.). Kako bi se osigurala ova povezanost u današnjem društvu, Vijeće Europe inzistira na definiranju i kontinuiranom praćenju indikatora socijalne kohezije koje je i Hrvatska kao članica Vijeća Europe obvezna primjenjivati i analizirati.

Amsterdamskim ugovorom (stupio na snagu 1. svibnja 1999.) predviđena je koordinacija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti na europskoj razini.

Prema odluci Europskog vijeća iz 2000. godine svako je proljetno zasjedanje EV-a posvećeno koordinaciji ekonomske i socijalne politike, a svaka je članica EU-a dužna na temelju zajednički definiranih socijalnih indikatora kontinuirano izrađivati detaljnu analizu siromaštva i socijalne isključenosti (Ferrera, Matsaganis, Sacchi, 2006.). Od 2001. godine koordinacija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti, slično kao i europska strategija zapošljavanja, uvrštena je u pravnu stečevinu EU-a (*acquis communautaire*), što znači da obvezuje u postupku pridruživanja Uniji i zemlje kandidatkinje.

Praćenje kretanja siromaštva u Hrvatskoj je započelo mnogo kasnije nego u većini Europskih zemalja. Prvo nacionalno istraživanje siromaštva provedeno je u kasnim devedesetima (Matković i sur., 2007.). Standardizirani pokazatelji siromaštva za 2001. i 2002. godinu objavljeni su tek početkom 2004. (Šućur, 2006.) Valja istaći i izradu Memoranduma o socijalnom uključivanju kojeg su tijekom 2006. godine zajednički radili Ministarstvo

zdravstva i socijalne skrbi i Europska komisija, a koji je potpisan od strane Europske komisije i Vlade RH u ožujku 2007. godine (Vlada RH, 2007.). Memorandum bi u sljedećim godinama trebao postati obrazac analize socijalne situacije te definiranja prioriteta socijalne akcije.

Iskustva govore da je socijalna slika nužan preduvjet za socijalnu intervenciju. Naime, s društvenim promjenama mijenjaju se i socijalne prilike, koje valja temeljito analizirati kako bi se utvrdilo koje su društvene grupe socijalno najugroženije i koja im je vrsta pomoći potrebna. Tek se na temelju takve slike mogu donositi mjere socijalne politike, može se odlučivati o prikladnijoj namjeni proračunskih sredstava grada, kriterijima za sufinanciranje programa udruga i sl. Poticaj za takvu analizu pruža i istraživanje UNDP-a o kvaliteti života koje se ponajprije usmjerava na međužupanijske i regionalne razlike u Hrvatskoj, ali istovremeno daje uvid i u objektivne i subjektivne pokazatelje o kvaliteti života građana Hrvatske u odnosu na građane ostalih europskih zemalja. Analiza svakako može biti poticaj za unaprjeđenje onih područja života u kojima Hrvatska zaostaje od prosjeka ostalih europskih zemalja¹, kao i za unaprjeđenje kvalitete života u županijama koje zaostaju za prosjekom Hrvatske (UNDP, 2007).

¹ Ovdje se prije svega misli na nizak stupanj zadovoljstva vlastitim obrazovanjem i kvalitetom zaposlenja, izrazito visoku percepciju napetosti između različitih društvenih skupina, te na prevladavajući osjećaj dezorijentiranosti i otuđenosti u društvu (UNDP, 2007.b)

2. SOCIJALNI INDIKATORI

Socijalna slika Grada Pule prvi je dokument takvog oblika u Gradu Puli. Djelomično se nadovezuje na Sliku zdravlja Grada Pule izrađenu 2007. godine, u koju su, zbog nedostatka postojanja socijalnih indikatora, bili u većoj mjeri uključeni pokazatelji socijalnih prilika u Gradu Puli. U izradi Socijalne slike polazi se od prethodno navedenih iskustava Vijeća Europe i Europske unije, te dosadašnjih hrvatskih iskustava: rada na socijalnim slikama Grada Zagreba i dijela gradova u RH, uobličениh prijedloga u okviru projekta „Reforma sustava socijalne skrbi u RH“, te iskustva rada na Memorandumu o socijalnom uključivanju.

Socijalni indikatori korišteni za izradu ove socijalne slike podijeljeni su u četiri područja: stanovništvo, kućanstva i obitelj, stambeni standard i socijalna zaštita. Oni su, kada je to bilo moguće, uz apsolutne brojke, izraženi prema međunarodno usporedivim pokazateljima: postotak, stopa, udjel i sl. U svrhu komparacije, prikazani su i pokazatelji za Hrvatsku i za Istarsku županiju.

Većina socijalnih indikatora temelji se na podacima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2001. godine. Popis stanovništva je proveden na temelju Zakona o popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2001. (NN, br. 22/01). Popis se stanovništva, prema međunarodnim preporukama, provodi svakih deset godina i predstavlja proces prikupljanja, obrade i objavlјivanja demografskih, ekonomskih, obrazovnih i socijalnih podataka koji se odnose na cijelu populaciju zemlje u određeno vrijeme. Za provođenje Popisa 2001. bile su bitne zajedničke Preporuke Ekonomske komisije UN-a za Europu i Statističkog ureda Europske unije Eurostata. Ukupno stanovništvo Pule prema Popisu 2001., čine sve osobe koje imaju prebivalište u gradu i nisu odsutne iz njega godinu i više, kao i osobe koje nemaju prebivalište, ali borave na području grada neprekidno godinu dana i više.

Velik se dio informacija zasniva na stvarnim i/ili procijenjenim podacima zaključno sa 2008. godinom, budući da su do tog razdoblja podaci obrađeni, odnosno publicirani od strane relevantnih institucija, dok se zbog periodičke prirode obrada pojedinih pokazatelja koriste podaci za 2001. godinu. Podaci su preuzeti iz priopćenja i izvješća različitih državnih tijela ovisno o području nadležnosti (HZZa, MZSS-a, DZS-a, HZMO-a, HZJZ-a, Ureda za ljudska prava Vlade RH) te Upravnih odjela Grada Pule² i Slike zdravlja građana Pule.

² Zahvaljujemo navedenim tijelima/institucijama na ustupljenim podacima

3. OSNOVNE INFORMACIJE O GRADU PULI

Grad Pula je jedinstvena teritorijalna jedinica lokalne samouprave smještena na jugozapadnoj obali istarskog poluotoka. U samoupravnom djelokrugu obavlja poslove od lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana, a koji nisu Ustavom Republike Hrvatske ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima. Odlukom Gradskog vijeća Grad Pula može, u skladu sa zakonom, obavljati i poslove od područnog (regionalnog) značaja, a koji se odnose na: školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu. Grad Pula izvršava ovlasti i obveze koje proizlaze iz njegova samoupravnog djelovanja preko tijela Grada Pule, tijela mjesne samouprave, gradskih upravnih tijela i javnih službi, a za dobrobit svojih građana.

Grad Pula se nalazi na 44 52' paraleli sjeverne geografske širine i na 13 51' meridijanu istočne geografske dužine, na prosječnoj nadmorskoj visini oko 30m. Ukupna površina Grada je 5.165 ha, od čega 4.150 ha na kopnu i 1.015 ha na moru.

Grad Pula se sastoji od jednog naselja kojeg čine tri dijela: Pula, Šikići-Škatari i Štinjan. U razdoblju od 1995. do 2001. godine na osnovi zakonskih propisa i Statuta Grada Pule, a radi ostvarivanja neposrednog sudjelovanja u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana, na području Grada Pule osnovano je 16 mjesnih odbora (Stari Grad, Kaštanjer, Monte Zaro, Sv.Polikarp-Sisplac, Veruda, Stoja, Nova Veruda, Šijana, Štinjan, Veli Vrh, Busoler, Valdebek, Arena, Vidikovac, Gregovica i Monvidal).

Slika 1: Grad Pula

4. SOCIJALNA SLIKA GRADA PULE

4.1. Stanovništvo

4.1.1. Broj i osnovna obilježja stanovništva

Tablica 4.1. Broj i osnovna obilježja stanovništva- Grad Pula, Istarska županija i Hrvatska

	Grad Pula		Istarska županija		Hrvatska	
	Apsolutno	%/stopa	Apsolutno	%/stopa	Apsolutno	%/stopa
Ukupan broj stanovnika 2001.	58 594	100	206 344	100	4 437 460	100
- ukupan broj stanovnika 2008.	/	/	214.156	3,64	4.434.508	-0,03
Spolna struktura 2001.						
- žene	30.561	52,2	106.375	51,6	2.301.560	51,9
- muškarci	28.033	47,8	99.969	48,4	2.135.900	48,1
Spolna struktura 2008.						
- žene	/	/	110.427	51,6	2.296.486	51,8
- muškarci	/	/	103.729	48,4	2.138.022	48,2
Dobna struktura 2001.						
- 0-14	8.438	14,4	31.177	15,1	754.634	17
- 15-24	7.621	13	28.424	13,8	604.237	13,6
- 25-64	33.010	56,3	113.722	55,1	2.365.744	53,3
- 65+	9.290	15,8	32.283	15,6	693.540	15,6
- nepoznato	235	0,4	738	0,4	19.305	0,4
Dobna struktura 2008.						
- 0-14	/	/	27.555	12,87	680.467	15,3
- 15-24	/	/	25.918	8,26	554.818	12,5
- 25-64	/	/	121.886	56,9	2.417.117	54,5
- 65+	/	/	38.061	17,8	702.907	15,9
- nepoznato	/	/	736	0,3	19.119	0,4
Prosječna starost 2001.						
- ukupno	/	40,7	/	40,2	/	39,3
- žene	/	42,1	/	41,5	/	41
- muškarci	/	39,2	/	38,8	/	37,5
Indeks starenja 2001.						
- ukupno	/	109,4	/	99,7	/	90,7
- žene	/	129,3	/	117,4	/	110,8
- muškarci	/	90,7	/	82,6	/	71,6
Koeficijent starosti 2001.						
- ukupno	/	22,6	/	21,8	/	21,6
- žene	/	24,9	/	24,4	/	24,9
- muškarci	/	20,1	/	19	/	18,1
Stanovništvo prema aktivnosti 2001.						
- aktivno	27.098	46,3	95.694	46,4	1.952.619	44
- s osobnim prihodima	16.887	28,8	56.429	27,3	1.147.554	25,9
- uzdržavano stanovništvo	14.609	24,9	54.221	26,3	1.337.287	30,1

- procjena stanovništva sredinom 2008.

Izvor: DZS (2009), DZS (2009.b)

Iz navedenih podataka (Tablica 4.1.) vidljivo je da je u Istarskoj županiji od 2001. do 2008. godine došlo do osjetnog porasta stanovništva (za 7 812 stanovnika), dok je na razini Republike Hrvatske došlo do ukupnog pada broja stanovnika (za 2 952).

Usporedimo li podatke o spolnoj strukturi (Tablica 4.1.) iz 2001. godine za Grad Pulu, Istarsku županiju i Republiku Hrvatsku, možemo primijetiti veći udio ženske populacije u stanovništvu Grada Pule (52,2%), Istarske županije (51,6%) i Republike Hrvatske (51,8%). Procjena stanovništva sredinom 2008. godine (podaci za Istarsku županiju i Republiku Hrvatsku) govori kako nema znatne razlike u porastu broja ženske i muške populacije.

Što se tiče dobne strukture (Tablica 4.1.) 2001.godine, ona je u Gradu Puli slična kao i u Istarskoj županiji, dok je udio različitih dobnih skupina u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske ponešto drugačiji. Zamjećuje se razlika u udjelu stanovništva dobne strukture od 0-14 godine, koja za Grad Pulu iznosi 14,4%, dok za RH iznosi 17%. Dodamo li tome informaciju (Gradska slika zdravlja, 2007. godine) da je broj djece u dobi od 0-14 godine u Puli u 2001. godini (8.438, odnosno 14, 4% stanovništva) pao u odnosu na 1991. godinu (11.558, što je predstavljalo 18,44% stanovništva) za 26,99 %, dolazimo do pitanja razloga ovako značajnog smanjenja zastupljenosti ove populacije, te se nameće nužnost promišljanja lepeze mjera pronatalitetne politike.

Budući da je udio stanovnika po dobnim skupinama u Gradu Puli i Istarskoj županiji bio podjednak kod popisa stanovništva 2001. godine (razlike po dobnim skupinama su veoma male), pretpostavlja se da je podjednak i kod procjene za 2008. godinu (procjenu je sredinom 2008. godine izvršio Državni zavod za statistiku za cijelu Hrvatsku i za svaku pojedinu županiju - ne postoji procjena za pojedine gradove, pa tako ni za Grad Pulu). Usporedimo li dobnu strukturu Istarske županije i Republike Hrvatske za 2008. godinu, vidimo da postoje razlike u zastupljenosti pojedinih dobnih skupina. Tako u Istarskoj županiji ima 12,87 % stanovništva mlađeg od 14 godina (2001. ih je bilo 15,1%), dok te dobne skupine u Republici Hrvatskoj ima 15,3 % (2001. ih je bilo 17%), što ukazuje kako na smanjen udio ove populacije u IŽ u odnosu na RH, tako i na pad zastupljenosti ove populacije u cijeloj Republici Hrvatskoj.

Vidljiva je niža zastupljenost dobne skupine od 15 do 24 godine (8, 26 %) u odnosu na cijelu državu (12,5%).

Svi navedeni podaci o zastupljenosti dobnih skupina u ukupnoj populaciji Grada Pule, Istarske županije i u Republici Hrvatskoj (Tablica 4.1.), idu u prilog tvrdnji da i Grad Pula i Istarska županija imaju veći udio starog stanovništva u ukupnoj populaciji nego što to ima

cijela država. Tako je prosječna starost stanovništva Grada Pule 2001. godine iznosila 40,7 godina, Istarske županije 40,2 godine, a Republike Hrvatske 39,3 godine.

Indeks starenja 2001. godine u Gradu Puli iznosio je 109,4, u Istarskoj županiji 99,7, dok je u Republici Hrvatskoj bio 90,7. Koeficijent starosti u Gradu Puli bio je 22,6, u Istarskoj županiji 21,8, a u Republici Hrvatskoj 21,6.

Svi navedeni podaci ukazuju na veliku zastupljenost starog stanovništva u Istarskoj županiji kao i u Gradu Puli, o čemu valja voditi računa pri planiranju mjera zaštite ove populacije.

Iz tablice 4.1. također je vidljivo da postoje razlike i u aktivnosti stanovništva između Grada, Županije i RH. Tako Grad Pula, u odnosu na stanovništvo Hrvatske ima veći udio aktivnog stanovništva, za 2,3 %, a manji udio uzdržavanog stanovništva, za 5,2 %. Podaci za Istarsku županiju sličniji su onima iz Grada Pule nego li državnim podacima.

4.1.2. Prirodno kretanje stanovništva

U Gradu Puli, kao i u Republici Hrvatskoj bilježi se negativan prirodni prirast, te nizak vitalni indeks stanovništva.

Tablica 4.2: Prirodno kretanje stanovništva 2001.-2008.- Grad Pula i Republika Hrvatska

	stope							
	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Grad Pula								
- živorodeni (na 1000 stanovnika)	8	7,7	7,5	8,6	8,8	9,3	9,6	9,8
- mrtvorodeni (na 1000 živorođenih)	-	-	-	-	-	1,8	-	6,9
- umrli (na 1000 stanovnika)	10,1	10	10	10	10,5	10	11,3	10,3
- prirodni prirast (na 1000 stanovnika)	-2,1	-2,3	-2,5	-1,4	-1,7	-0,7	-1,7	-0,5
- umrla dojenčad (na 1000 živorođenih)	-	-	-	--	3,9	3,7	7,1	3,5
- vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)	79,1	76,8	74,8	85,7	83,5	92,5	84,6	95,3
Hrvatska								
- živorodeni (na 1000 stanovnika)	9,2	9	8,9	9,1	9,6	9,3	9,4	9,9
- mrtvorodeni (na 1000 živorođenih)	4,4	4,7	4,5	4,4	4,4	4,4	3,8	4
- umrli (na 1000 stanovnika)	11,2	11,4	11,8	11,2	11,7	11,3	11,8	11,8
- prirodni prirast (na 1000 stanovnika)	-1,9	-2,4	-2,9	-2,1	-2,1	-2	-2,4	-1,9
- umrla dojenčad (na 1000 živorođenih)	7,7	7	6,3	6,1	5,7	5,2	5,6	4,5
- vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)	82,7	79,3	75,5	81,0	82,0	82,3	80	83,9

Izvor: DZS(2002.), DZS(2003.a), DZS(2004.), DZS(2005.), DZS(2006.), DZS (2007.), DZS (2008.), DZS(2009.a)

Usporedimo li stope živorođenih na 1000 stanovnika u Gradu Puli i u Republici Hrvatskoj (Tablica 4.2.), primjećujemo da se one povećavaju iz godine u godinu (od 2001. godine do 2008. godine). Stopa živorođenih je u Gradu Puli u 2008. godini iznosila 9,8, u Republici Hrvatskoj 9,9.

Broj umrlih osoba na tisuću stanovnika viši je u Republici Hrvatskoj (11,8) nego u Gradu Puli (10,3), što znači da Grad Pula ima manju smrtnost ukupne populacije od Republike Hrvatske. Mrtvorodenje se u Puli sporadično javlja, te je zabilježeno u svega 2 od promatranih 8 godina.

Prirodni pad stanovnika viši je u Republici Hrvatskoj (-1,9) nego u Gradu Puli (-0,5). Navedeni podaci (Tablica 4.2.) upućuju na negativne trendove kako u Gradu Puli, tako i u Republici Hrvatskoj, iako je u Gradu Puli situacija povoljnija nego u Državi.

U promatranom razdoblju od osam godina, u svega četiri godine zabilježena je smrt dojenčadi. Stopa umrle dojenčadi na 1000 živorođene djece za Grad Pulu se je u 2008. godine u odnosu na 2007.godinu kada je iznosila 7,1, vratila u okvire stope zabilježene u godinama od 2001. do 2006. Stopa umrle dojenčadi na 1000 živorođene djece u Istarskoj županiji za 2008. godinu iznosila je 7,7 i bila je veća od stopa u svim ostalim županijama u državi.

Što se tiče vitalnog indeksa stanovništva, on je u Gradu Puli nešto viši (95,3) u odnosu na vitalni indeks cjelokupnog stanovništva Republike Hrvatske (83,9). Zamjećuje se kako u promatranom periodu vitalni indeks raste, kako u Gradu Puli, tako i u Republici Hrvatskoj.

4.1.3. *Obrazovna struktura stanovništva*

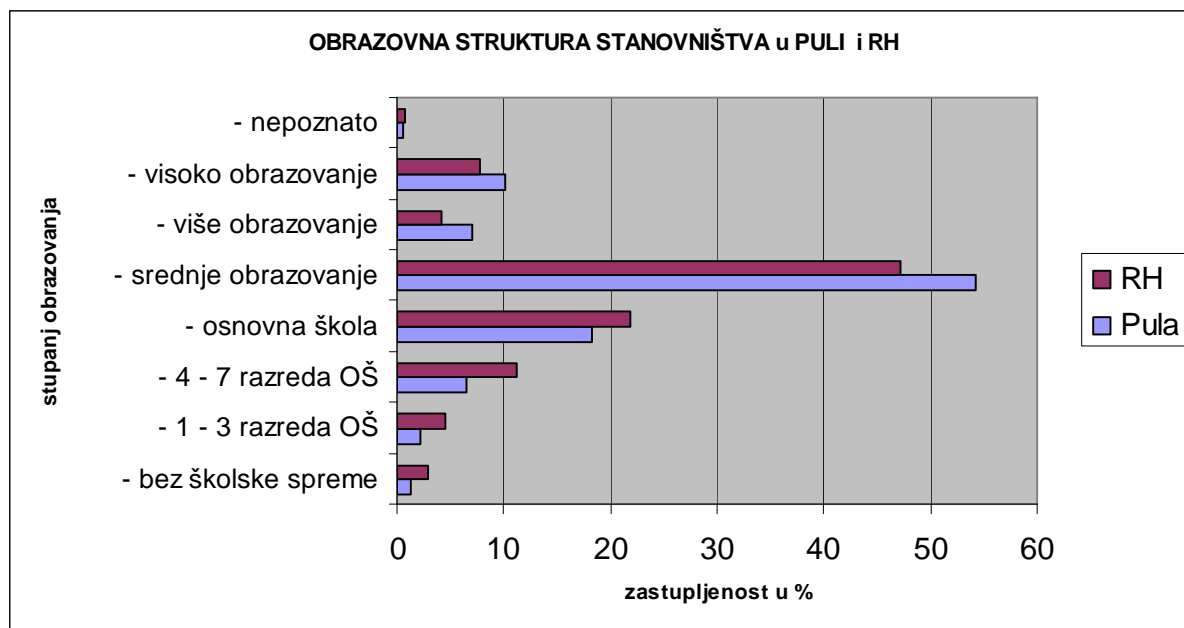
Tablica 4.3.: Obrazovna struktura stanovništva 2001.-Grad Pula i Hrvatska (stanovništvo 15+)

	Grad Pula		Hrvatska	
	apsolutno	%	apsolutno	%
Ukupno	50.156	100	3.682.826	100
- bez školske spreme	611	1,2	105.332	2,9
- 1 - 3 razreda OŠ	1.065	2,1	166.371	4,5
- 4 - 7 razreda OŠ	3.242	6,5	414.008	11,2
- osnovna škola	9.105	18,2	801.168	21,8
- srednje obrazovanje	27.256	54,3	1.733.198	47,1
- više obrazovanje	3.510	7,0	150.167	4,1
- visoko obrazovanje	5.128	10,2	287.867	7,8
- nepoznato	239	0,5	24.715	0,7
Žene	26.484	100	1.933.093	100
- bez školske spreme	484	1,8	84.125	4,4
- 1 - 3 razreda OŠ	816	3,1	115.861	6,0
- 4 - 7 razreda OŠ	2.414	9,1	267.439	13,8
- osnovna škola	5.601	21,1	459.610	23,8
- srednje obrazovanje	12.592	47,5	777.611	40,2
- više obrazovanje	1.918	7,2	73.517	3,8
- visoko obrazovanje	2.524	9,5	142.512	7,4
- nepoznato	135	0,5	12.418	0,6
Muškarci	23.672	100	1.749.733	100
- bez školske spreme	127	0,5	21.207	1,2
- 1 - 3 razreda OŠ	249	1,1	50.510	2,9
- 4 - 7 razreda OŠ	828	3,5	146.569	8,4
- osnovna škola	3.504	14,8	341.558	19,5
- srednje obrazovanje	14.664	61,9	955.587	54,6
- više obrazovanje	1.592	6,7	76.650	4,4
- visoko obrazovanje	2.604	11,0	145.355	8,3
- nepoznato	104	0,4	12.297	0,7

Izvor: DZS (2009.)

Podaci o obrazovnoj strukturi stanovništva pokazuju da postoje određene razlike po dobnim skupinama između stanovništva Grada Pule i ukupnog stanovništva Republike Hrvatske.

Slika 2: Usporedni podaci o obrazovnoj strukturi stanovnika u Puli i RH

U Gradu Puli je *bez školske spreme* 1,2 % stanovništva tj. 611 osoba, dok je takvih stanovnika u Republici Hrvatskoj 2,9 %, odnosno 105 332. Postoje razlike i u zastupljenosti stanovnika s *nepotpunim osnovnoškolskim obrazovanjem* kojih u Gradu Puli ima 8,6 %, a u Republici Hrvatskoj 15,7%.

Sa *srednjom stručnom spremom* u Gradu Puli ima 54,3% stanovništva, odnosno 27 256 osoba, dok stanovnika iste stručne spreme u Republici Hrvatskoj ima 47,1%, odnosno 1 733 198 (prema popisu stanovništva iz 2001.). Navedeno pokazuje da u Gradu Puli postoji nešto veći udio stanovnika sa srednjom stručnom spremom nego što je zastupljenost ove skupine u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske.

Što se tiče zastupljenosti stanovništva s *višom i visokom stručnom spremom*, njih u Republici Hrvatskoj ima 11,9%, dok su u Gradu Puli zastupljeni s 17,2%, što ukazuje na povoljniju obrazovnu strukturu Grada Pule u odnosu na zastupljenost ove skupine u ukupnom stanovništvu RH.

Među stanovništvom Grada Pule i Republike Hrvatske također postoje zamjetne razlike u obrazovnoj strukturi po spolu (Tablica 4.3.).

Tako u Gradu Puli ima 25,1% žena koje su bez školske spreme, s nepotpunom osnovnom školom ili samo sa završenom osnovnom školom. Muškaraca s takvom stručnom spremom ima 19,9% što ukazuje na veću obrazovanost muške populacije. U ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske s navedenom stručnom spremom ima 48,0% žena i 32,0% muškaraca. Prema navedenim podacima može se zaključiti da je udio stanovništva vrlo niske stručne

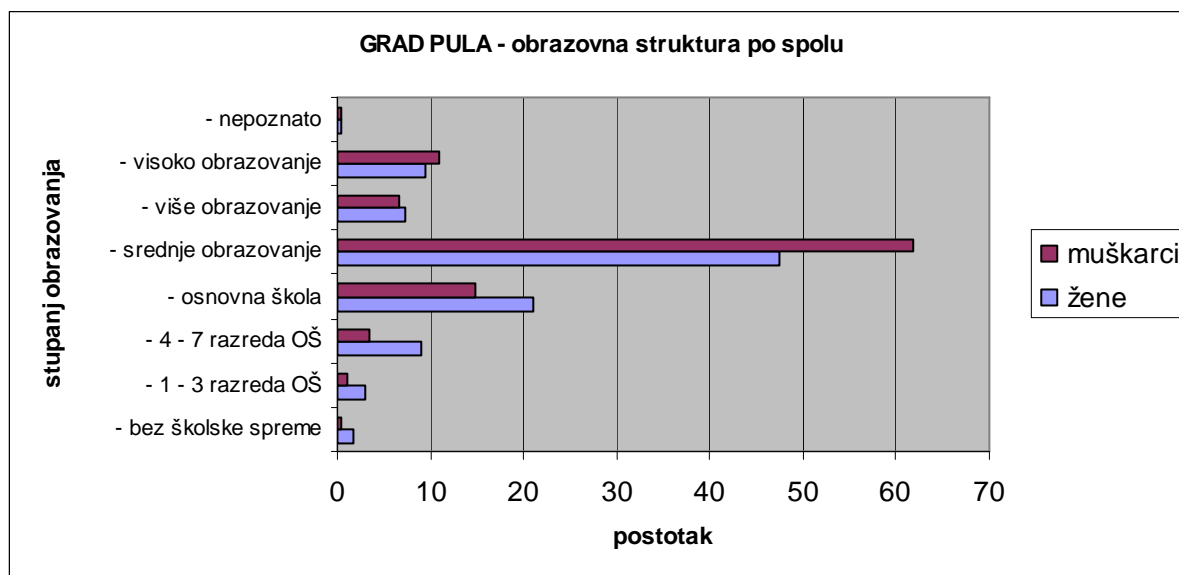
spreme puno veći u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske nego što je to u Gradu Puli. Udio žena s niskim obrazovnim statusom je veći nego udio muškaraca, kako u Gradu Puli, tako i u Republici Hrvatskoj.

Sa srednjoškolskim obrazovanjem, u Gradu Puli ima 47,5% žena i 61,9% muškaraca, dok ih u Republici Hrvatskoj ima 40,2% i 54,6%. Iz navedenih je podataka vidljivo da Grad Pula ima veći udio srednjoškolski obrazovanog stanovništva oba spola, te i u Gradu Puli i u Republici Hrvatskoj postoji veći udio muškaraca sa srednjom stručnom spremom nego žena.

Udio više i visoko obrazovanih žena u Gradu Puli iznosi 16,7%, te je veći nego u Republici Hrvatskoj gdje ih ima 11,2%. S istom stručnom spremom u Gradu Puli ima 17,7% stanovnika, a u Republici Hrvatskoj 12,7%. Iz navedenih je podataka vidljivo da Grad Pula ima veći udio žena s višom i visokom stručnom spremom nego u ukupnom stanovništvu Republici Hrvatskoj. Navedena je razlika primjetna i kod muške populacije.

Svi navedeni podaci ukazuju na povoljniji obrazovni status stanovništva Grada Pule, od ukupnog obrazovnog statusa stanovnika Republike Hrvatske. Također se primjećuje da postoji velik udio stanovništva niskog obrazovnog statusa, pogotovo među ženskom populacijom.

Slika 3.: Grad Pula, obrazovna struktura – po spolu

4.1.4. Stanovništvo prema državljanstvu

Tablica 4.4: Stanovništvo prema državljanstvu 2001. – Grad Pula i Hrvatska

Državljanstvo	Grad Pula		Hrvatska	
	Apsolutno	%	apsolutno	%
Sveukupno	58.594	100	4.437.460	100
- hrvatsko	57.734	98,5 (- 2,6)	4.399.364	99,1 (- 1,0)
- hrvatsko i drugo *	1.533	2,6	44.340	1,0
- strano	561	1,0	17.902	0,4
- bez državljanstva	171	0,3	9.811	0,2
- nepoznato	128	0,2	10.383	0,2

* „hrvatsko i drugo“ podrazumijeva dvojno državljanstvo te su svi navedeni pod ovim državljanstvom ubrojani i u hrvatsko

Izvor: DZS (2009.)

U Gradu Puli ima 98,5% stanovnika s Hrvatskim državljanstvom, od čega njih 2,6% ima dvojno državljanstvo. U ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske ima 99,1% stanovnika s hrvatskim državljanstvom, od čega njih 1,0% ima dvojno državljanstvo.

4.1.5. Nacionalne manjine

Tablica 4.5: Broj i sastav nacionalnih manjina* 2001 - Grad Pula i Hrvatska

Nacionalne manjine*	Grad Pula		Hrvatska	
	apsolutno	%	Apsolutno	%
Sveukupno	9.831	16,78	331.383	7,47
- Srbi	3.415	5,83	201.631	4,54
- Mađari	216	0,37	16.595	0,37
- Talijani	2.824	4,82	19.636	0,44
- Česi i Slovaci	85	0,15	15.222	0,34
- Austrijanci/Bugari/Nijemci/Poljaci/ Romi/Rumunji /Rusini/Rusi/ Turci/Ukrajinci/Vlasi/Židovi	472	0,81	10 093	0,45
- Albanci/Bošnjaci/Crnogorci/Makedonci/Slovinci	2.838	4,84	55.251	1,25
- ostali	1.508	2,57	21.801	0,49
- nisu se izjasnili	4.851	8,28	89.130	2,01
- nepoznato	420	0,72	17.975	0,41

* Nacionalne manjine su razvrstane u skupine prema kojima mogu predlagati i birati svoje predstavnike u Hrvatski sabor sukladno Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (NN, br. 116/99, 109/00, 53/03 i 19/07)

Izvor: DZS (2009.)

Primjećuje se razlika u udjelu i sastavu pojedinih nacionalnih manjina u Gradu Puli i u Republici Hrvatskoj.

Zastupljenost nacionalnih manjina u Gradu Puli iznosi 16,78%, dok ih u Republici Hrvatskoj ima 7,47%, što znači da u ukupnom stanovništvu Grada Pule živi značajno veći udio stanovnika predstavnika nacionalnih manjina, nego u RH.

Stanovništva srpske nacionalnosti u Gradu Puli ima 5,83 % što je nešto veći udio nego u Republici Hrvatskoj, dok je udio stanovništva mađarske nacionalnosti podjednak. Udio stanovnika talijanske nacionalnosti je veći u Gradu Puli (4,82%) nego u RH (0,44%), što je i očekivano s obzirom na povijest Grada Pule i blizinu Italije.

Stanovnika austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, ruske, turske, ukrajinske itd (tablica 4.5., 7.red) nacionalnosti ima za 0,36% više nego u Republici Hrvatskoj, od čega ima najviše pripadnika romske nacionalnosti (301 osoba).

Poznato je da Grad Pula, kao i svi njegovi stanovnici, unatoč velikom udjelu stanovnika pripadnika različitih nacionalnih manjina, vodi računa o poštivanju različitosti svih kultura, kao i produktivnom suživotu, te jamči primjenu svih njihovih prava.

4.2. Kućanstva i obitelji

4.2.1. Osnovna obilježja kućanstva i obitelji

Tablica 4.6.: Osnovna obilježja kućanstva i obitelji 2001. – Grad Pula i Hrvatska

	Grad Pula		Hrvatska	
	apsolutno	%	Apsolutno	%
Privatna kućanstva	21.505	100	1.477.377	100
- obiteljska	16.697	77,6	1.144.641	77,5
- neobiteljska	4.808	22,4	332.736	22,5
- od toga samačka	4.557	21,2	307.089	20,8
Obiteljska kućanstva prema broju članova 2001.				
- dva člana	5.483	32,8	326.019	28,5
- tri člana	5.108	30,6	277.999	24,3
- četiri člana	4.582	27,4	303.592	26,5
- pet članova	1.107	6,6	136.393	11,9
- šest i više članova	417	2,5	100.638	8,8
Prosječan broj članova kućanstva 2001.	2,7	/	3,1	/
Tip obitelji 2001.				
- bračni par bez djece	4.653	26,7	338.023	27
- bračni par s djecom	9.812	56,3	725.999	58
- majka s djecom	2.522	14,5	156.036	12,5
- otac s djecom	454	2,6	31.965	2,5

Izvor: DZS (2009.)

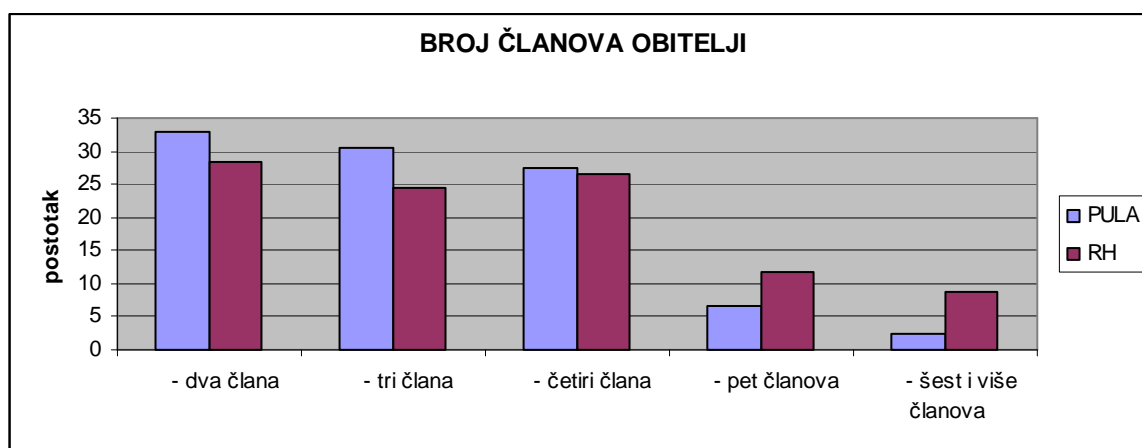
Prezentirani podaci (Tablica 4.6.) pokazuju kako Grad Pula i Republika Hrvatska imaju sličan sastav privatnih kućanstava. U ukupnom broju privatnih kućanstava podjednaka je zastupljenost obiteljskih i neobiteljskih kućanstava. U Gradu Puli ima 4 557 samačkih kućanstava, tj. 21,2% od ukupnog broja privatnih kućanstava. Udio samačkih kućanstava u Republici Hrvatskoj je sličan (20,8%).

Među višečlanim obiteljima, u Gradu Puli, najveći je udio obiteljskih kućanstava sa dva člana (prema popisu stanovništva 2001), a najmanji s pet odnosno šest i više članova.

Iz navedenog se može zaključiti kako u Gradu Puli postoji manji udio kućanstava s većim brojem članova nego što ih ima u Republici Hrvatskoj.

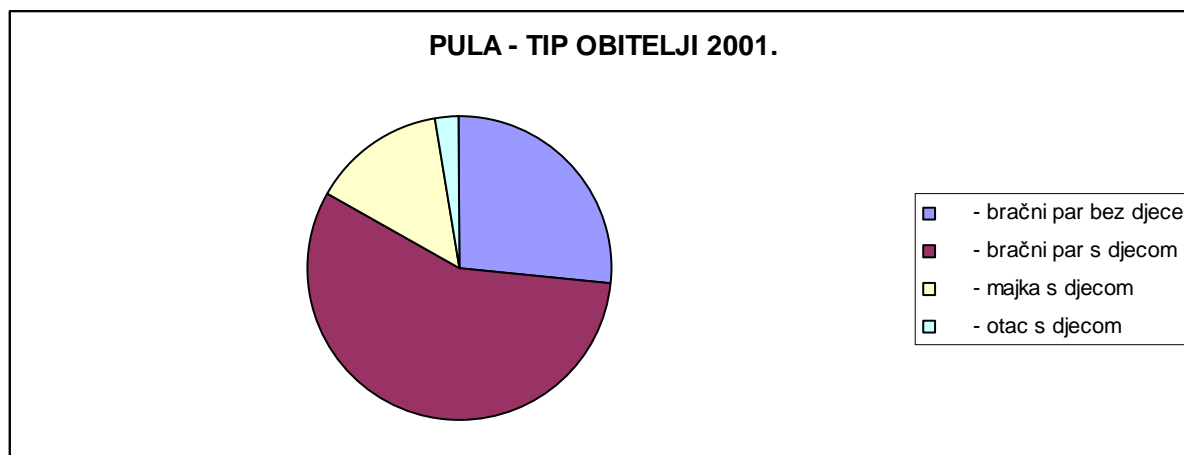
Što se tiče prosječnog broja članova kućanstva, nema većih razlika jer je prosječan broj članova kućanstva u Gradu Puli 2,7, a u Republici Hrvatskoj 3,1.

Slika 4.: Usporedni podaci o broju članova obitelji u Puli i RH

Po tipu obitelji (Tablica 4.6.), u Gradu Puli ima najviše obitelji koje čini bračni par s djecom, a najmanje obitelji koje čini otac s djecom. Iz prikazanih podataka za tipove obitelji, vidljivo je kako Grad Pula ima podjednaku zastupljenost pojedinih tipova obitelji kao i Republika Hrvatska, dok se na Slici 3. vidi grafički prikaz zastupljenosti tipova obitelji u Gradu Puli.

Slika 5.: Prikaz tipova obitelji u Puli

Iz svih prikazanih podataka o osnovnom obilježju kućanstava i obitelji 2001. vidljivo je kako Grad Pula ima podjednaka obilježja kao i Republika Hrvatska. Značajnija razlika vidljiva je jedino kod sastava kućanstva gdje Grad Pula ima manji udio kućanstva s pet, odnosno šest i više članova, i veći udio kućanstva sa tri člana od Republike Hrvatske.

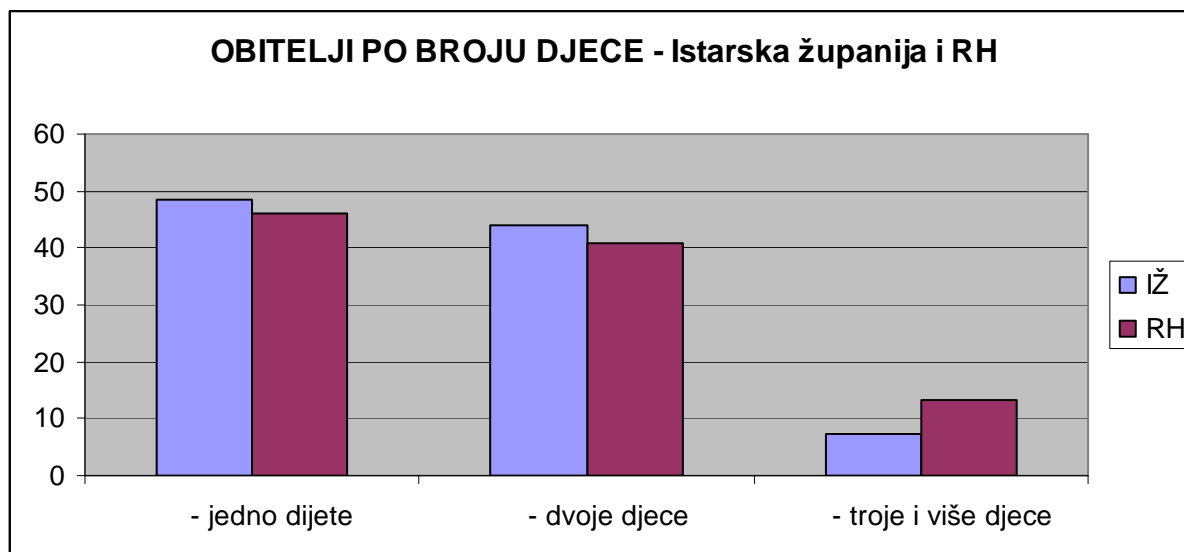
Tablica 4.7: Broj djece u obitelji – Istarska županija i Hrvatska

Broj djece u obitelji 2001.	Istarska županija		Hrvatska	
	apsolutno	%	apsolutno	%
Sveukupno obitelji	44.242	100	914.000	100
- jedno dijete	21.487	48,57	421.062	46,06
- dvoje djece	19.437	43,93	372.093	40,71
- troje i više djece	3.318	7,5	120.845	13,22

Izvor: DZS (2009.)

Kada govorimo o obiteljima s djecom, ne misli se isključivo na obitelj koju čine roditelji s malom djecom, već se može raditi i o obitelji s djecom – odraslim osobama koje žive sa svojim roditeljima.

Slika 6: Usporedba obitelji po broju djece u IŽ i RH

Usporedimo li broj djece u obitelji u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj (podaci za 2001. godinu), vidljivo je kako Istarska županija ima manji udio obitelji s troje i više djece. Obitelji s troje i više djece u Istarskoj županiji ima 7,5%, a u Republici Hrvatskoj 13,22%. Obitelji s jednim djetetom i obitelji s dvoje djece podjednako su zastupljene u Istarskoj županiji i u Republici Hrvatskoj (razlika je oko 2%).

Dakle, prezentirani podaci za broj djece u obitelji u Istarskoj županiji i broj djece u obitelji u Republici Hrvatskoj, potvrđuju činjenicu da Istarska županija, kao i Grad Pula, ima veći udio obitelji s jednim, odnosno dvoje djece, a manji udio obitelji s troje i više djece nego što ih ima Republika Hrvatska.

4.2.2. Sklopljeni i razvedeni brakovi

Tablica 4.8: Sklopljeni i razvedeni brakovi 2004.-2008. – Grad Pula i Hrvatska

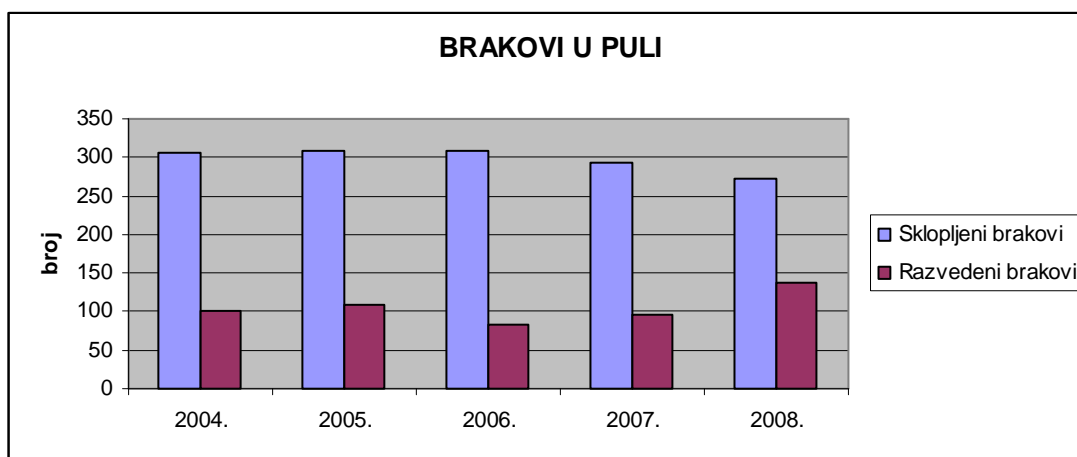
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
GRAD PULA					
Sklopljeni brakovi	307	308	308	293	273
- stopa (na 1000 st.)	5,2	5,3	5,3	5	4,7
Razvedeni brakovi	102	108	83	95	138
- razvedeni na 1000 sklopljenih	332,2	350,9	269,5	322,6	507,6
HRVATSKA					
Sklopljeni brakovi	22700	22138	22092	23140	23373
- stopa (na 1000 st.)	5,1	5	5	5,2	5,3
Razvedeni brakovi	4985	4883	4651	4785	5.025
- razvedeni na 1000 sklopljenih	219,6	220,6	210,5	206,8	215

Izvor: DZS(2005.), DZS(2006.), DZS(2007.), DZS(2008.), DZS (2009.a)

Prikazani podaci o sklopljenim i razvedenim brakovima u Gradu Puli i u Republici Hrvatskoj od 2004. do 2008. godine pokazuju kako stopa sklopljenih brakova (na 1000 stanovnika) iznosi oko 5 i u Gradu Puli i u Republici Hrvatskoj. Primjećuje se kako stopa sklopljenih brakova s godinama opada u Gradu Puli (pa tako 2008. godine iznosi 4,7, a 2004. godine je iznosila 5,2) što nije slučaj u Republici Hrvatskoj (2008. je iznosila 5,3, a 2004. godine 5,1).

Stopa razvedenih brakova na 1000 sklopljenih u Gradu Puli kroz sve navedene godine je veća nego u Republici Hrvatskoj.

Slika 7: Prikaz broja sklopljenih i razvedenih brakova u Puli (2004.-2008.)

Primjećuje se kako je stopa razvedenih brakova (na 1000 sklopljenih) u Gradu Puli 2008. godine značajno porasla u odnosu na 2007. godinu, i to za 185 razvedenih brakova na 1000 sklopljenih. Broj razvedenih brakova 2004. godine bio je 102, a 2008. godine 138. U Republici Hrvatskoj 2008. godine bilo je 215 razvednih brakova (na 1000 sklopljenih), a u Gradu Puli 507,6 (na 1000 sklopljenih). Zabrinjavajuća je činjenica da više od 50% sklopljenih brakova biva razvedeno. Podaci za Republiku Hrvatsku pokazuju da se oko jedne petine brakova razvede.

Grad Pula već dugi niz godina ima stopu razvoda braka veću nego ostali dijelovi Hrvatske. Što je to što stanovnike Grada Pule „tjera“ na razvod braka? Bilo bi dobro istražiti uzroke razvoda braka, te ispitati koji broj djece u Gradu Puli „živi“ u razvedenim brakovima.

4.2.3. Nasilje u obitelji

Državni je zavod za statistiku objavio izvješće o pojavi nasilja u obitelji u razdoblju od 2001. - 2006. godine iz kojeg je vidljiv broj prijavljivanih, optuženih te osuđenih počinitelja kaznenog djela zapuštanja i zlostavljanja djece (objavljeno na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku).

U odnosu na ukupan broj prijavljenih osoba za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji od 2001. do 2006. god., analiza prijavljenih osoba po pojedinim županijama pokazuje da Istarska županija spada među županije koje imaju manji ukupan broj prijavljenih osoba za navedeno kazneno djelo.

No, promatramo li indeks prijavljenih osoba za kazneno djelo nasilja u obitelji u 2006. godini u odnosu na 2005. godinu, dolazi se do spoznaje da je znatno veći porast broja prijavljenih osoba (najveći u odnosu na druge županije) u Istarskoj županiji (indeks 200).

Usporedimo li broj osoba koje su proglašene krivima za nasilje u obitelji u Istarskoj županiji s ostalim županijama, može se reći kako u Istarskoj županiji ima dosta manje proglašanih krivima (593) u odnosu na veći broj županija.

Prema podacima Policijske postaje Pula (preuzeto iz Slike zdravlja građana Pule, 2007.) kaznena djela počinjena na štetu obitelji, djece i maloljetnika na području grada Pule se konstantno iz godine u godinu povećavaju. Najviše raste broj kaznenih djela nasilničkog ponašanja u obitelji te zapuštanja i zlostavljanja djece i maloljetnika. Podaci ukazuju na nesređenost obiteljskih odnosa i narušenu komunikaciju između članova obitelji. U 2007. godini od svih kaznenih djela na štetu djece, maloljetnika i obitelji, najviše je bilo zapuštanja i zlostavljanja djeteta i maloljetne osobe (46 navednih kaznenih djela) te nasilničkog ponašanja u obitelji (29). Spolnog odnošaja s djetetom, spolnog odnošaja s nemoćnom osobom i silovanja nije bilo prijavljeno u Gradu Puli u 2005., 2006. i 2007. godini. (DZS 2009.c)

Što se tiče Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, u 2006. godini je bilo 198 intervencija policije, dok je istih u 2007. godini bilo 226 što ukazuje na značaj porast iz godine u godinu. Broj prijavljenih osoba u 2006. bio je 305, a u 2007. godini 324. (DZS 2009.c)

Postavlja se pitanje, što uzrokuje porast broja prijave nasilja u obitelji? Je li porastao broj nasilja u obitelji ili je porastao broj prijave nasilja u obitelji zbog veće senzibiliziranosti građana o ovoj pojavi?

U svakom slučaju, društvena zajednica mora osigurati sustavan pristup prevenciji, rješavanju i saniranju posljedica ovoj pojavi, osobito zbog štete koja nastaje po psihofizički razvoj djece u čijim se obiteljima nasilje dešava.

4.3. Stambeni standard

4.3.1. Stanovi prema načinu korištenja

Tablica 4.9. Stanovi prema načinu korištenja u Gradu Puli, Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj 2001.godine

	Grad Pula		Istarska županija		Republika Hrvatska	
	Broj	m2	Broj	m2	Broj	m2
Ukupno stanova	23.931	1 667.943	102.465	7.291.857	1.877.126	133.306.758
Stanovi za stalno stanovanje – ukupno	23.302	1.627.856	84.559	6.232.582	1.660.649	120.973.492
-nastanjeni	20.936	1.479.360	70.562	5.346.636	1.421.623	105.815.623
-privremeno nastanjeni	2.254	142.581	11.858	771.066	196.633	12.824.336
-napušteni	112	5 915	2 139	114 880	42 393	2.333.533
Stanovi koji se povremeno koriste – ukupno	345	21.514	14.710	883.862	190.931	10.672.389
-stanovi za odmor	339	21.308	14.696	875.841	182.513	10.390.305
- u vrijeme sezonskih radova	6	206	148	8 021	8 418	282 084
Stanovi u kojima se obavljala djelatnost	284	18.573	3.062	175.413	25.546	1.660.877

Izvor: DZS (2009.)

Podaci o broju stanova u Gradu Puli pokazuju da (Tablica 4.9.) prosječno u jednom stanu u Gradu Puli živi 2,5 stanovnika, odnosno da svaki građanin Grada Pule u prosjeku ima svojih 28,5 kvadratnih metara. Isti podaci za Istarsku županiju ukazuju da u svakom stanu u Istarskoj županiji prosječno stanuju 2 stanovnika, ali svaki stanovnik ima svojih 35,3 kvadratnih metara. Podaci pokazuju da u svakom stanu u Republici Hrvatskoj prosječno stanuje 2,4 stanovnika, te da svaki državljanin prosječno ima 30 kvadratnih metara svoga stana.

Privremeno nastanjenih stanova, s obzirom na broj stanovnika ima u Gradu Puli nešto manje nego što ih ima u Istarskoj županiji i u Republici Hrvatskoj. Stanova koji se povremeno koriste ima zamjetno veći udio u Gradu Puli i u Istarskoj županiji nego što ih ima u Republici Hrvatskoj.

Napuštenih stanova u Gradu Puli 0,5% od svih stanova. U Istarskoj županiji ima 2,1% napuštenih stanova, dok ih u Republici Hrvatskoj ima 2,3%. I ovaj podatak ukazuje na odstupanja Grada Pule od županijskog, ali i od državnog prosjeka.

Stanova koji se povremeno koriste u Gradu Puli ima znatno manji udio (1,4% od ukupnog broja stanova) nego što ih ima u Istarskoj županiji (14,4% od ukupnog broja stanova) i u Republici Hrvatskoj (10,2% od ukupnog broja stanova). Prezentirani podaci

ukazuju na činjenicu da u Istarskoj županiji ima više stanova koji se povremeno koriste nego što ih ima u Gradu Puli i u Republici Hrvatskoj.

Stanova u kojima se obavljala djelatnost u 2001. godini u Gradu Puli je bilo 1,2% (od ukupnog broja stanova u Gradu Puli), u Istarskoj je županiji takvih stanova bilo 3% (od ukupnog broja stanova u Istarskoj županiji). U Republici Hrvatskoj, stanova u kojima se obavljala djelatnost 2001. godine bilo je 1,3%. Podaci pokazuju da Istarska županija ima dvostruko veći udio stanova koji služe za obavljanje djelatnosti nego što istih imaju Grad Pula i Republika Hrvatska.

Grad Pula je tijekom 2008. godine temeljem Odluke o davanju stanova u najam od 17.04.2003. i Odluke o izmjeni Odluke o davanju stanova u najam od 06.04.2006. (Službene novine Grada Pule br.6/03 i 3/06), dodijelio 5 stanova u najam osobama utvrđenim Listom prvenstva za dodjelu stanova u najam koja je važila za vremensko razdoblje 2006. – 2009. godine, te jedan stan socijalno najugroženijoj obitelji mimo redosljeda na Listi, a temeljem preporuke Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pula u suradnji sa Centrom za socijalnu skrb.

4.4. Socijalna zaštita

4.4.1. Ustanove socijalne skrbi

Centar za socijalnu skrb Pula ustanova je socijalne skrbi čija je djelatnost propisana Zakonom socijalne skrbi. Osnivač mu je Republika Hrvatska i financira se iz državnog proračuna, odnosno iz sredstava Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Korisnik Centra može biti samac ili obitelj koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nisu u mogućnosti ostvariti ih svojim radom ili prihodom od imovine ili iz drugih izvora; tjelesno ili mentalno oštećeno ili psihički bolesno dijete, dijete žrtva obiteljskog ili drugog nasilja te dijete prema kojem je ili bi trebala biti primijenjena mjera obiteljsko ili kaznenopravne zaštite; tjelesno ili mentalno oštećena ili bolesna odrasla osoba, starija, nemoćna i druga osoba koja zbog trajnih ili privremenih promjena u zdravstvenom stanju ne može udovoljiti osnovnim životnim potrebama; druga osoba koja je u nevolji zbog poremećenih odnosa u obitelji, ovisnosti o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima ili zbog drugih oblika društveno neprihvatljivog ponašanja i drugih uzroka.

Obiteljski centar Istarske županije je socijalna ustanova koja obavlja poslove savjetodavnog i preventivnog rada koji se odnose na: brak i međusobne odnose roditelja i djece, odgoj djece, posvojenje i prevencija ovisnosti kod mladih, problem invalidnosti, poticanje odgovornog roditeljstva, podizanje kvalitete života djece, mladeži i obitelji i drugo.

Osnivač je Republika Hrvatska, odnosno Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Temeljna djelatnost Obiteljskog centra je obiteljsko savjetovanje, a za potrebe Grada Pule financira se rad logopedskog savjetovanja.

Dom za odgoj djece i mladeži je ustanova socijalne skrbi čija je temeljna djelatnost skrb sa smještajem djece sa poremećajima u ponašanju te njihova resocijalizacija. U 2008. godini bilo je domski smještenih 40 korisnika, a za 43 druga korisnika vršene su usluge opservacije, poludnevnog boravka u domu ili u školama i drugo.

Centar za pomoć i njegu Pula je ustanova koja skrbi o starim i nemoćnim osobama, osobama kojima je potrebna tuđa pomoć i beskućnicima. Temeljna djelatnost ustanove je priprema i dostava gotovih obroka u kuću, njega starih i nepokretnih osoba, te smještaj starih i nepokretnih osoba u Domu koji je smješten u Grandićima, općina Barban.

Kuća skrbi «Polikarp d.o.o.» odnosno Dom za starije i nemoćne osobe «Sv. Polikarp» ustanova je socijalne skrbi čija je temeljna djelatnost skrb o pokretnim, polupokretnim i nepokretnim osobama, skrb o neurološki bolesnim osobama, usluga zdravstvene njege u kući, mogućnost dnevnog boravka u ustanovi te usluge pomoći u kući. U Domu je smješteno oko 164 korisnika, od čega 64 starih i nemoćnih osoba (90% iz Pule), te 100 osoba sa statusom izbjeglica (90) i prognanika (10). Tijekom 2008. godine nije bilo potencijalnih korisnika na listi čekanja.

Dom za starije i nemoćne osobe «A. Štiglic» je ustanova čiji je osnivač Istarska županija. Skrbi o starijim osobama provodeći institucionalni smještaj i više vrsta vaninstitucionalne skrbi o starijim osobama. Dom osigurava stacionarni smještaj za oko 200 osoba, te dnevni smještaj za 35 korisnika. Od vaninstitucionalnih oblika ustanova osigurava pripremu i dostavu obroka u kuću, pruža usluge kućne njege i pomoći, te ortopedske posudionice. Grad sufinancira program rada *Dnevnog centra za starije osobe*, program pružanja *njege i pomoći u kući*, pružanje *dodatne zdravstvene zaštite* za smještene korisnike i program *alarmnog sustava „Halo, niste sami“* za starija domaćinstva (18 korisnika iz Pule). Također je podržan rad *Savjetovanja za osobe 3. životne dobi* (45 korisnika). Tijekom 2008. godine smješteno je 35 osoba, a na listi čekanja bilo ih je 888.

Dom za psihički bolesne odrasle osobe «Vila Maria» smještava osobe starije životne dobi s duševnim oboljenjima. Financira se iz državnog proračuna, a iz Proračuna Grada osiguravaju se dodatna sredstva za financiranje specijalističke zdravstvene zaštite (psihijatar i fizijatar), čime je podignut nivo zdravstvene zaštite 174 korisnika. Zbog neuvjetnosti postojećih smještajnih kapaciteta u tijeku je dovršetak izgradnje zamjenskog objekta na

lokaciji Vila Marije u Boškarici gdje bi se izmjestili svi korisnici iz Vila Idole i iz objekta u Gupčevoj ulici. Izgradnju prema sklopljenom ugovoru u jednakim dijelovima financiraju Grad Pula, Istarska županija i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. U Domu su tijekom 2008. godine bila smještena 174 korisnika, dok su na listi za čekanje smještaja bile 33 osobe.

Centar za rehabilitaciju smještava punoljetne osobe s mentalnom retardacijom i pridruženim smetnjama na dnevni ili stacionarni smještaj. Ustanova se financira iz državnog proračuna, dok se sredstvima socijalnog programa Grada Pule sufinancira program zaštite i unapređenja življenja 80-tak korisnika putem medicinske i psihosocijalne rehabilitacije, okupacionih aktivnosti i dodatne zdravstvene zaštite. Usluge smještaja 2008. godine čekalo je 8 osoba.

Dnevni centar za radnu terapiju i rehabilitaciju - Pula je privatna ustanova iz područja socijalne skrbi koja osigurava dnevni boravak za osobe s mentalnom retardacijom i pridruženim smetnjama. Za korisnike osiguravaju dnevni boravak, prehranu, zdravstvenu zaštitu uz raznovrsne dnevne aktivnosti. Sredstvima Grada osigurava se viši standard radionica raznovrsnog sadržaja u koje je, ove godine, bilo uključeno četrdeset korisnika s mentalnom retardacijom i popratnim fizičkim i psihičkim smetnjama, u dobi od 18 do 60 godina.

Down sindrom centar, Centar za rehabilitaciju, je ustanova koja pruža usluge smještaja, prehrane, njege i brige o zdravlju, medicinske i psihosocijalne rehabilitacije, za tjelesno ili mentalno oštećenu djecu i mladež s posebnim naglaskom za djecu i mladež s Down sindromom. Down sindrom Pula plus-program je program iznad standarda Republike Hrvatske. Aktivnosti koje provode odnose se na : provođenje integrirane rane intervencije djece predškolskog uzrasta s 9 korisnika; učenje života kroz osamostaljivanje u novoj sredini za 21 korisnika; pravovremenu medicinsku rehabilitaciju svih korisnika, a na privremeni tretman se primaju korisnici i iz drugih sredina.

Dom za djecu, mladež i odrasle osobe sa cerebralnom paralizom i drugim posebnim potrebama – skrbi o osobama sa cerebralnom paralizom i drugim posebnim potrebama. Osigurava se rehabilitacija te dnevni smještaj, u koji je ove godine bilo uključeno 80 korisnika, (djeca predškolske i školske dobi, te odrasle osobe). Cilj rada je rana dijagnostika, prevencija i rana rehabilitacija rizične i visoko rizične djece, pružanje pomoći djeci školske dobi u savladavanju školskog programa te priprema djece i mladeži za samostalan život... Usluge ustanove koristile su 233 osobe, od čega 123 (53%) s područja Grada Pule. Grad Pula

je suosnivač ove ustanove, zajedno sa ostalim gradovima u Istarskoj Županiji i općinama Medulin i Vrsar.

Zaštitna radionica Tekop Nova Pula – za zapošljavanje osoba s invaliditetom koju su, u jesen 2003. godine osnovali Grad Pula, Istarska županija i Savez samostalnih sindikata Hrvatske. Osnovni proizvodni program Ustanove je izrada radne i zaštitne odjeće. Zapošljava dvadeset tri radnika, od kojih je petnaest osoba s invaliditetom. Grad Pula je sredinom 2008. godine dodijelio Tekop Novi poslovni prostor, bez naknade, na rok od 10 godina.

Dom za djecu i mlade punoljetne osobe „Pula“ je ustanova socijalne skrbi koja je osnovana i financirana putem Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, a smještava djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Dječjem domu Pula je proračunskim sredstvima u 2008. osigurana adaptacija i uređenje dvorišne zgrade za rad s djecom na poludnevnom boravku za 20 korisnika, te trim kabinet i radionicu za sve korisnike. Kapacitet doma je stalni smještaj za 40-tak korisnika, poludnevni boravak za dvadesetak, te mogućnost smještaja za osmero korisnika stambene zajednice doma.

Dom za umirovljene svećenike „Betanija“ je ustanova socijalne skrbi koja pruža usluge smještaja pokretnih, polupokretnih i nepokretnih umirovljenih svećenika.

4.4.2. Prava iz sustava socijalne skrbi

Socijalna skrb je dio sustava socijalne sigurnosti, usmjeren na suzbijanje siromaštva, socijalne ugroženosti i isključenosti. Namijenjena je najranjivijim socijalnim skupinama, s ciljem da osigurava pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih, nemoćnih i drugih osoba, koje one same ili uz pomoć članova obitelji ne mogu zadovoljiti zbog nepovoljnih osobnih, gospodarskih, socijalnih i drugih okolnosti. Socijalna skrb regulirana je Zakonom o socijalnoj skrbi (NN 73/97, 27/01, 59/01 i 82/01, 103/03, 44/06 i 79/07) i pretežito je u nadležnosti države, a organizira se i financirana na tri razine, državnoj, na razini jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave.

Prava, usluge i mjere unutar sustava socijalne skrbi koje su se primjenjivale u 2008. godini (slično kao i ranijih godina) su: skrbništvo i posvojenje, skrb izvan vlastite obitelji, odgojne mjere zaštite i sigurnosti, pomoć za osposobljavanje, novčane pomoći i drugi materijalni oblici pomoći i ostali oblici skrbi i usluga.

Korisnici socijalne skrbi mogu biti i maloljetni i punoljetni stanovnici. Maloljetne korisnike možemo podijeliti na: djecu i mladež prema kojima je primijenjena mjera obiteljsko-pravne zaštite, djecu i mladež društveno neprihvatljivog ponašanja, tjelesno ili

mentalno oštećenu djecu i mladež, psihički bolesnu djecu i mladež te ovisnike, drugu djecu i mladež u stanju različitih potreba socijalne skrbi.

Punoljetni korisnici socijalne skrbi su: osobe koje nemaju dovoljno sredstava za život (prihoda za uzdržavanje), tjelesno ili mentalno oštećene osobe, psihički bolesne osobe i ovisnici te odrasle osobe u stanju različitih potreba socijalne skrbi, usluge socijalne skrbi.

S problemom siromaštva i socijalne isključenosti suočena je cijela Hrvatska, pa tako i Istarska županija i Grad Pula. Iako se stopa rizika siromaštva u Hrvatskoj 2006.godine smanjila u odnosu na razdoblje između 2001. i 2004. godine te je iznosila 16,3%, 2007.godine bilježi se ponovni rast siromaštva te stopa rizika siromaštva iznosi 17,4% (objavljeno na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku).

Premda ne postoje posebni podaci za Grad Pulu, može se pretpostaviti da je stopa siromaštva u Gradu Puli niža u odnosu na cijelu Hrvatsku, što ne znači da je broj siromašnih zanemariv.

4.4.2.1. Prava iz nadležnosti MZSS/CZSS-a

Većina se prava iz sustava socijalne skrbi dodjeljuje putem CZSS-a. Među novčanim je pomoćima najznačajnije pravo na stalnu pomoć koja je namijenjena pojedincima i obiteljima koji nemaju vlastitih prihoda ili su im prihodi niži od propisanog cenzusa. Prema podacima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi stalnu je pomoć u 2008. godini na području Centra za socijalnu skrb Pula ostvarilo ukupno 542 osobe. To znači da je oko 0,9% stanovnika sa područja pokrivenosti Centra za socijalnu skrb Pula (koji obuhvaća Grad Pulu i pojedine okolne dijelove, no, najveći dio, cca 80 %, unutar pokrivenosti Centra za socijalnu skrb Pula čini upravo područje Grada Pule) ostvarivalo stalnu pomoć. Udio je korisnika stalne pomoći u Gradu Puli znatno manji od prosjeka u Republici Hrvatskoj gdje je ovom pomoći obuhvaćeno 2,1 % stanovnika (odnosno 92 819 stanovnika).

Povežemo li navedene podatke sa stopom siromaštva, vidimo da je sustavom socijalne skrbi obuhvaćen daleko niži broj korisnika te veliki broj onih u riziku od siromaštva ostaje izvan sustava. Postavlja se pitanje koliko postojeći cenzus odgovara aktualnoj situaciji, a time i prikladnosti iznosa same pomoći.

Tablica 4.10: Broj korisnika i pomoći iz sustava socijalne skrbi (CZSS Pula) – stanje 31. prosinca 2008.

PRAVO U SOCIJALNOJ SKRBI	CZSS Pula
STALNA POMOĆ	
- ukupno pomoći (samaca i obitelji)	321
- ukupno obuhvaćenih osoba	542
JEDNOKRATNA POMOĆ	
- ukupno pomoći u 2008. godini	1 664
- od toga za nabavku potrebne odjeće i obuće	14
- od toga za pogrebne troškove	2
- različiti korisnici kojima je jednom ili više puta odobrena pomoć u 2008.god.	791
DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	
- ukupno pomoći	881
POMOĆ I NJEGA U KUĆI	
- ukupno pomoći	16
- od toga za usluge pomoći i njege u kući	8
- od toga za pomoć u prehrani	8
- od toga za stručnu pomoć u obitelji (patronaža)	/
OSOBNA INVALIDNINA	
- ukupno	275
NAKNADA DO ZAPOSLENJA	
- ukupno	29
SKRB IZVAN VLASTITE OBITELJI	
- smještaj u udomiteljsku obitelj djece i odraslih	42
- smještaj u obiteljski dom djece i odraslih	2
- pomoć za osobne potrebe za korisnike stalnog smještaja	263
PRAVO NA STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA	
- ukupno prava	16
PRAVO RODITELJA DJETETA S TEŽIM SMETNJAMA U RAZVOJU NA DOPUST ODNOSNO RAD POLOVICOM PUNOG RADNOG VREMENA RADI NJEGE DJETETA	
- ukupno prava	118
SAVJETOVANJE I POMAGANJE U PREVLAĐAVANJU POSEBNIH TEŠKOĆA SAMACA I OBITELJI	
- ukupno	1 252
SMJEŠTAJ U DOM SOCIJALNE SKRBI ZA DJECU I ODRASLE	
- ukupno	362

Izvor: MZSS (2009.)

Prije svega, valja napomenuti kako u nadležnost Centra za socijalnu skrb Grada Pule ne ulazi samo područje Grada Pule već i neki okolni dijelovi. Prikazani podaci sadrže podatke iz područja pokrivenosti Centra za socijalnu skrb Pula. No, može se reći da se većina tih podataka odnosi na područje Grada Pule s obzirom na to Grad Pula čini najveći dio unutar nadležnosti Centra za socijalnu skrb Pula i to cca 80 %.

U 2008. godini je iz Centra za socijalnu skrb Pula financirana 321 stalna pomoć, odnosno stalnu pomoć dobivale su 542 osobe koje pripadaju nadležnosti CZSS Pula. (Tablica 4.10.) Jednokratnih je pomoći bilo 1664, a doplatak za pomoć i njegu isplaćivan je za 881 stanovnika. Usluge pomoći i njege u kući koristilo je 16 osoba, dok je osobnu invalidninu primalo njih 275. Naknadu do zaposlenja, u 2008. godini, primalo je 29 osoba.

Skrb izvan vlastite obitelji pružena je za 44 osobe na način da su 42 osobe smještene u udomiteljsku obitelj (koristile su uslugu smještaja u udomiteljsku obitelj djece i odraslih) i 2 osobe smještene su u obiteljski dom. Pomoć za osobne potrebe za korisnike stalnog smještaja primale su 263 osobe.

U Centru za socijalnu skrb Pula u 2008. godini realizirana su 1252 savjetovanja i pomaganja u prevladavanju poteškoća samaca i obitelji. U dom socijalne skrbi za djecu i odrasle smještene su 362 osobe.

Dakle, u Gradu Puli i okolici Grada Pula koja je u nadležnosti CZSS Pula postoji velik broj osoba koje su u 2008. godini koristile neka od prava iz sustava socijalne skrbi. Najveći broj korisnika socijalne skrbi koristilo je uslugu savjetovanja i pomaganja u prevladavanju posebnih teškoća. No, postoji i velik broj osoba koje su smještene u neki od domova socijalne skrbi za djecu i odrasle. Institucionalni tretman koristile su 362 osobe u 2008. godini, odnosno 0,6% stanovnika Grada Pule.

4.4.2.2. Prava iz nadležnosti Grada Pule

Zakon o socijalnoj skrbi (NN, br. 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06 i 79/07) Grad Pulu kao jedinicu lokalne samouprave obvezuje na osiguranje sredstava za podmirenje troškova stanovanja, a jedinice područne (regionalne) samouprave na osiguranje sredstava za podmirenje troškova ogrjeva. Osim ovih zakonom propisanih prava, Grad Pula za korisnike nižeg socijalnog statusa propisuje i druga prava, i to temeljem kriterija utvrđenih sljedećim odlukama:

- Odluka o socijalnoj skrbi Grada Pule,
- Odluka o dodatnoj mjesečnoj novčanoj pomoći korisnicima stalne pomoći,
- Odluka o novorođenačkoj potpori,
- Odluka – novčane pomoći za umirovljenike,
- Odluka o dopunskoj materijalnoj zaštiti vojnih i civilnih invalida rata i članova njihovih obitelji,
- Odluka o visini iznosa stalne novčane naknade korisnicima prava na dopunsku materijalnu zaštitu vojnih i civilnih invalida rata, učesnika rata i članova njihovih obitelji,
- Odluka o rasporedu sredstava po pojedinom Mjesnom odboru za 2008.g. a za provođenje aktivnosti «Socijalne akcije u Mjesnim odborima»
- Odluka o uvjetima i načinu sufinanciranja troškova prijevoza redovitih učenika srednjih škola sa sjedištem u Gradu Puli,
- Odluka o dodjeli prigodnih novčanih pomoći pojedinim kategorijama građana s prebivalištem u Gradu Puli

U okviru Socijalnog programa Grad Pula je, s ciljem podizanja kvalitete života sugrađana, proširio, odnosno osigurao višu razinu prava nego što je to propisano Zakonom o socijalnoj skrbi. Različitim oblicima materijalne i nematerijalne skrbi pruža se sustavna pomoć, kojom su obuhvaćene sve kategorije stanovništva Grada (niži materijalni i stambeni status, osobe sa invaliditetom, učesnici domovinskog rata, učesnici NOB-a, dobrovoljni davaoci krvi i dr.) od rođenja pa do kraja životnog puta.

Tako su osigurana sredstva za pomoći:

- *za djecu i mlade*: za novorođenačku potporu, pomoć za prehranu djece do 1 godine, subvencioniranje boravka djece u dječjim vrtićima te u Domu za osobe s cerebralnom paralizom, subvencioniranje produženog boravka u školi, subvencioniranje školske marande, novčane potpore studentima, korištenje javnog gradskog prijevoza.

- *za osobe slabijeg imovinskog stanja*: pravo na podmirivanje troškova stanovanja, troškova ogrijeva, pravo na dodatnu novčanu pomoć, jednokratnu novčanu pomoć, materijalnu pomoć kroz provođenje socijalno zdravstvenih akcija u mjesnim odborima, subvencioniranje troškova javnog gradskog prijevoza, prigodno novogodišnje darivanje.

- *za građane starije životne dobi*: pomoć u prehrani, podmirivanje troškova pomoći i njege u kući, tromjesečna pomoć umirovljenicima s nižim prihodima, pravo istih umirovljenika na povoljniju kupovinu ribe, voća i povrća u određenim zadrugama, te njihovo prigodno novogodišnje novčano darivanje, naknada učesnicima NOB-a ili članovima njihovih obitelji, pomoć za podmirivanje troškova ukopa.

U 2008. godini Grad Pula je dodijelio preko 5500 *prigodnih novčanih pomoći* svojim građanima. Pomoć su u vrijeme blagdana primili stanovnici Grada Pule različitih socijalno ugroženih kategorija. Tako je dodijeljena pomoć od 150,00 kn za 5370 umirovljenika koji su u 12.mjesecu 2008.godine imali mirovine niže od 2500,00 kn. Dodijeljeno je po 500,00 kn svakom djetetu i odrasloj osobi koji su smješteni u udomiteljsku obitelj (pomoć je primilo 29 osoba), svakoj od 17 nezaposlenih osposobljenih osoba s invaliditetom koja putem Centra za socijalnu skrb Pula ostvaruje pravo na naknadu do zaposlenja, te osobama koje su stekle status roditelja njegovatelja (9 osoba)

Po 500,00 kn dobilo je 57 djece koja su, putem CZSS, ostvarila pravo na privremeno uzdržavanje, te 60 korisnika prava na mjesečnu pomoć za podmirenje troškova stanovanja koji istovremeno ne ostvaruju stalnu pomoć u CZSS.

U tablici 4.11 daje se osnovni pregled pomoći, te broj korisnika pojedinih prava koja su utvrđena i provedena putem Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pule u 2008. godini.

Tablica 4.11. Broj korisnika i pomoći iz sustava socijalne skrbi koji se financira iz gradskog proračuna Grada Pule 2008. godine

Oblik pomoći	Ukupno
Pomoć za podmirenje troškova stanovanja - mjesečno	143
Jednokratna novčana pomoć za podmirenje troškova stanovanja	174
Pomoć za ogrjev u 2008.	236
Oblik pomoći	Broj korisnika
Novorođenačka potpora	610
Pomoć za prehranu djece do 1 godine	10
Subvencioniranje učešća roditelja u cijeni predškolskih programa	450
Subvencioniranje troškova produženog boravka u OŠ	100
Subvencioniranje učešća roditelja u cijeni koštanja programa Doma za djecu, mladež i odrasle osobe sa CP i drugim posebnim potrebama	9
Subvencioniranje troškova školskih marendi	970
Novčane potpore studentima	38
Dodatna novčana pomoć	440
Pomoć u prehrani za nemoćne osobe	38
Subvencioniranje troškova pomoći i njege u kući	17
Subvencioniranje vozne karte u javnom gradskom prijevozu	95
Subvencioniranje gradskog prijevoza srednjoškolaca	30
Dopunska materijalna zaštita vojnih i civilnih invalida rata, učesnika rata i članova njihovih Obitelji	20
Pomoći umirovljenicima (tromjesečna isplata)	977
Troškovi ukopa za nezbrinute osobe	13
JNP- novčana pomoć pojedincima kroz sredstva- socijalne akcije u MO	206
PRIGODNE NOVČANE POMOĆI	
Umirovljenicima sa mirovinom do 2500,00 kuna (150,00kn)	5370
Djeci smještenoj u udomiteljsku obitelj (500,00 kn)	24
Odrasli smješteni u udomiteljsku obitelj (500,00 kn)	5
Nezaposlene osposobljene osobe s invaliditetom (500,00kn)	17
Osobe koje su stekle status roditelja negovatelja (500,00kn)	9
Djeca koja su, putem CZSS, ostvarila pravo na privremeno uzdržavanje (500,00kn)	53
Korisnici prava na mjesečnu pomoć za podmirenje troškova stanovanja koji istovremeno ne ostvaruju stalnu pomoć u CZSS (500,00kn)	60

Izvor: Podaci Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pule

Pomoć za ogrjev, prema Zakonu o socijalnoj skrbi, dužna je osigurati jedinica područne samouprave odnosno, u ovom slučaju, Istarska županija. Ovu pomoć građani ostvaruju posredstvom Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pula jednom godišnje. U 2008. godini dodijeljeno je ukupno 236 pomoći za ogrjev i ovu pomoć ostvaruju svi korisnici stalne pomoći koji se griju na drva. Dakle, ovdje je vidljiv broj korisnika koji ostvaruju stalnu pomoć posredstvom CZSS Pula, a stanovnici su Grada Pule. Kao što je prethodno navedeno, u CZSS Pula u 2008. je godini ukupno dodijeljena 321 stalna pomoć, od čega je tu pomoć dobilo 236 stanovnika Grada Pule.

Vezano uz ostvarivanje prava iz lokalnih sredstava zabrinjava podatak dobiven u istraživanju UNDP-a o kvaliteti života u odnosu na osobe starije životne dobi, koji govori kako socijalnu pomoć iz lokalnih izvora češće dobivaju kućanstva u kojima žive starije osobe umirovljenici nego kućanstva u kojima žive starije osobe bez mirovina (Šućur, 2008.).

4.5. Sufinanciranje projekata i programa udruga, humanitarnih i drugih organizacija, te ustanova

4.5.1. Sufinanciranje projekata i programa udruga, humanitarnih i drugih organizacija

Grad Pula, Upravni odjel za socijalnu skrb i zdravstvo na temelju Zakona o udrugama (NN, br. 88/01 i 11/02) kontinuirano već niz godina sufinancira programe i projekte iz područja socijalne skrbi i zdravstva koji su od interesa za Grad Pulu. Natječaj za sufinanciranje programa i projekata udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba raspisuje se u kolovozu svake godine za narednu godinu.

U 2008. godini financirano je ukupno 43 udruga i drugih organizacija, od čega dvadeset udruga iz područja socijalne skrbi, trinaest udruga koje pružaju usluge iz područja zdravstva, pet udruga koje provode programe psihosocijalne prevencije, jedan program dodatne zdravstvene njege, te tri udruge i jedna ustanova koje su primjenjivale mjere za suzbijanja ovisnosti.

Tablica 4.12: Financirane udruge, humanitarne i druge organizacije u Gradu Puli u 2008.g. – područje socijalne skrbi

Naziv udruge, humanitarne ili druge Organizacije	Naziv financiranog programa	Isplaćena sredstva u kn
Udruge socijalne skrbi		
Savez udruga osoba s invaliditetom IŽ (ukupno 1170 članova iz Pule) - Udruga slijepih IŽ - Udruga gluhih i nagluhih IŽ - Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom - Udruga civilnih invalida rata - Društvo distrofičara Istre - Udruga invalida rada - Dijabetička udruga	Poboljšanje životnih, socijalnih i radnih uvjeta osoba s invaliditetom	483.810,00
Udruga cerebralne paralize	Plivanje i ronjenje za djecu i odrasle osobe s invaliditetom	15.000,00
Udruga roditelja osoba sa kombiniranim smetnjama u psihofizičkom razvoju	Program socijalizacije i rehabilitacije osoba s kombiniranim smetnjama	40.000,00
Društvo osoba s tjelesnim invaliditetom - Podružnica Pula	Osnaživanje osoba s invaliditetom za život u zajednici	171.000,00
Udruga za pomoć osobama s mentalnom Retardacijom IŽ Pula	Unapređenje kvalitete življenja Osoba s mentalnom retardacijom	68.650,00
Hrvatska udruga paraplegičara i tetraplegičara	"Tetraplegija i paraplegija"	6.000,00
SOS telefon	Savjetodavne usluge	20.000,00
Udruga Suncokret	"Lakše kroz školu" za djecu s teškoćama u razvoju	10.000,00
Klub 50+ Veli vrh	"Nona, otvori Internet!" "A kamo ćemo...?"	35.000,00
Sindikata umirovljenika	Zaštita i promicanje prava Umirovljenika	35.000,00
Hrvatski Crveni križ, Gradsko društvo Pula*	Dobrovoljno davalaštvo krvi, Socijalni program, Služba traženja, Mladež crvenog križa, Zdravstvena preventiva, Prva pomoć	580.000,00
Društvo naša djeca	Otvoreni telefon, Dječji karneval, Tečaj roditeljstva, Savjetovalište	490.000,00
Humanitarna udruga Oaza	"Za kvalitetno udomiteljstvo"	15.000,00
Sigurna kuća Istra	Psihosocijalna pomoć i smještaj žrtvama obiteljskog nasilja	50.000,00
Gradska knjižnica i čitaonica – Klub Umirovljenika	Čitaonica Kluba umirovljenika	120.000,00
Centar za inkluziju i podršku u zajednici	Prevenција institucionalizacije odraslih osoba s mentalnom retardacijom	10.000,00
Udruga studenata s tjelesnim poteškoćama "Snaga"	Zaštita studenata s tjelesnim poteškoćama	960,00
Udruga Merlin	Izvorni sjaj pulske Arene-kreativne radionice, rad s marginalnim skupinama	60.000,00
Udruga udomitelja IŽ	Udomiteljstvo djece i odraslih	5.000,00

Izvor: Podaci Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pule

Tablica 4.12. prikazuje koliko je sredstava Grad Pula putem izdvojio za socijalne programe udruga i drugih organizacija.

Grad Pula, Upravni odjel za socijalnu skrb i zdravstvo u 2008. je godini za financiranje programa udruga i drugih organizacija iz područja socijalne skrbi izdvojio ukupno 2 602 960,00 kn.

Temeljem javljanja na javni poziv za Program javnih potreba Grada Pule za 2008. godinu, prihvaćeni su i financirani programi *psihosocijalne zaštite osoba s invaliditetom* (više od 700 000,00 kn), *preventivni programi namijenjeni djeci i mladima* (560 000,00 kn), programi namijenjen *starijoj populaciji, odnosno umirovljenicima* (190 000,00 kn).

Tablica 4.13: Financirane udruge i druge organizacije u Gradu Puli u 2008.- područje zdravstva

Naziv udruge, humanitarne ili druge organizacije	Naziv financiranog programa	Isplaćena sredstva u kn
Udruge zdravstva		
Društvo multiple skleroze IŽ	Rad psihosocijalne radionice, savjetodavno-terapijski rad	20.000,00
Udruga za skrb oboljelih od celijakije IŽ	Nabava bezgluteinske hrane, nabava peći, edukacija u svezi obrade hrane	35.000,00
Klub žena liječenih od karcinoma dojke "Gea"	Savjetovanje, edukacija	45.000,00
Liga protiv raka	Psihosocijalno savjetovanje, rad Stoma kluba, edukacija volontera	120.000,00
Hrvatska donorska mreža	Aktivnosti stalnog rada	25.000,00
Hrvatska liga protiv reumatizma	"Prevenција, rano otkrivanje, liječenje osteoporoze"	15.000,00
Udruga za promociju amaterskog sporta	Aktivnosti za djecu i osobe s posebnim potrebama	10.000,00
Zdravstveno rekreativno sportski klub "Breza"	Zdravstvo i rekreacija za treću životnu dob	10.000,00
Klub rekreativaca u prirodi "Istra" Pula	KRUPP	150.000,00
Boćarski klub osoba s invaliditetom "Galeb"	Boćanje za osobe s cerebralnom paralizom	5.000,00
Udruga Philipos	Terapijsko jahanje sa osobe s posebnim Potrebama	5.000,00
Udruga Roda	"Rodina pusa Puli"	50.000,00
Udruga Zelena Istra	"Istria Verde", "Zeleni telefon"	20.000,00

Izvor: Podaci Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pule

Iz gradskog proračuna financirane su brojne udruge sa područja zdravstva namijenjene građanima Grada Pule. Za udruge koje skrbe o osobama sa specifičnim oboljenjima izdvojeno je 260 000,00 kn, a za programe *sportskih aktivnosti za ugrožene kategorije stanovništva*, kao što su djeca i osobe s posebnim potrebama, te starije osobe, izdvojeno je 230.000,00 kn.

Tablica 4.14: Financirane udruge, humanitarne i druge organizacije u Gradu Puli u 2008.- područje psihosocijalne prevencije

Naziv udruge, humanitarne ili druge organizacije	Naziv financiranog programa	Isplaćena sredstva u kn
Gradski program psihosocijalne prevencije		
Udruga ZUM	"Bolje spriječiti nego liječiti"	20.000,00
Udruga "Odiseja"	Profesionalno ojačavanje škola	45.000,00
Udruga roditelja "Korak po korak"	CAP program prevencije zlostavljanja djece u osnovnim školama	15.000,00
Društvo naša djeca	Savjetovalište za djecu i mladež	125.000,00
Arena Sport d.o.o.	Sportsko-psihološki razvoj mladeži, prevencija konzumacije alkohola, opojnih tvari, delinkventnog ponašanja	10.000,00

Izvor: Podaci Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pule

Iz Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pule u 2008. je godini financirani su programi namijenjenih *prevenciji raznih oblika ovisnosti i prevenciji razvoja nepoželjnih oblika ponašanja kod djece i mladih* za koje je ukupno izdvojeno 215 000,00 kn.

Tablica 4.15: Financirane udruge, humanitarne i druge organizacije u Gradu Puli u 2008.- područje dodatne zdravstvene njege i suzbijanja ovisnosti

Naziv udruge, humanitarne ili druge organizacije	Naziv financiranog programa	Isplaćena sredstva u kn
Dodatna zdravstvena njega		
Ustanova za zdravstvenu njegu u kući "Zlatne ruke"	Zdravstvena njega	100.000,00
Mjere za suzbijanje ovisnosti		
Služba za prevenciju ovisnosti	Program prevencije, liječenja i rehabilitacije ovisnika o drogama	300.000,00
Klub liječenih alkoholičara		45.000,00
Udruga Gradska radionica Pula	Likovno edukativni rad s ovisnicima	5.000,00
Udruga Institut	"Primi ruku prijatelja", "Ostavljeni II", "Postojim i sutra"	40.000,00

Izvor: Podaci Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pule

4.5.2. *Sufinanciranje projekata i programa ustanova*

Tablica 4.16. Financirane programi i projekti ustanova socijalne skrbi i zdravstva u 2008.

Financirane ustanove socijalne skrbi i zdravstva	Sredstava u kn
Dom za stare i nemoćne osobe "Alfredo Štiglic"	880.000,00
Dom za psihički bolesne odrasle osobe Vila Marija	45.000,00
Centar za rehabilitaciju	45.000,00
Dnevni centar za radnu terapiju i rehabilitaciju	25.000,00
Down sindrom centar	50.000,00
Dom za djecu, mladež i odrasle osobe sa cerebralnom paralizom i drugim posebnim potrebama	1.110.000,00
Zaštitna radionica Tekop Nova Pula	450.000,00
Dom za djecu Pula	50.000,00

Izvor: Podaci Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pule

Svake se godine iz proračuna Grada Pule izdvajaju sredstva za programe i projekte ustanova koje se nalaze na području Grada Pule. U 2008. je godini za navedeno (Tablica 4.16.) izdvojeno ukupno 2 655 000,00 kn. Financirane su ustanove koje pružaju različite oblike skrbi za djecu s psihofizičkim poteškoćama u razvoju, odrasle osobe s invaliditetom, djecu s invaliditetom te djecu bez adekvatne roditeljske skrbi. Iz Tablice 4.1.6. vidljiv je iznos koji je izdvojen za programe pojedinih ustanova socijalne skrbi.

5. ZAKLJUČNE NAPOMENE

Socijalna slika Grada Pule prvi je dokument ovakvoga sadržaja koji ukazuje na karakteristike socijalne situacije u Gradu Puli. Izradi Socijalne slike prethodila je izrada Slike zdravlja građana Pule 2007., kao dokumenta izrađenog po metodologiji Mreže zdravih gradova Hrvatske, kojeg je u suradnji s Upravnim odjelom za socijalnu skrb i zdravstvo Grada Pule i svim relevantnim institucijama izradio Zavod za javno zdravstvo Istarske županije. Slika zdravlja dodatno je sadržavala obilje socijalnih pokazatelja, te se zbog blizine promatranih perioda, pri izradi ove Socijalne slike nije pristupilo prikazivanju mnogih od indikatora koji su pomno obrađeni u Slici zdravlja, (npr. ukupan broj jaslica i vrtića u Gradu Puli, broju i karakteristikama osoba s invaliditetom prema popisu 2001. godine i druge informacije).

Stoga se ova dva dokumenta u mnogim informacijama nadopunjuju, a Gradu Puli su dragocjena zbog ukazivanja na elemente kvalitete života građana, na osnovu kojih se poduzimaju primjerene preventivne mjere, kao i mjere zaštite ugroženih stanovnika. U prilogu je objavljena lista indikatora pomoću kojih je izvršena analiza (Prilog 1.)

Može se zaključiti da bi, za utvrđivanje kvalitetnih mjera pomoći ugroženim skupinama, valjalo periodično utvrđivati ne samo opću socijalnu sliku grada, nego i ciljane analize o

kvaliteti života pojedinih društvenih skupina ili skupina korisnika usluga socijalne skrbi, budući da su i potrebe svake skupine specifične. Te bi skupine mogle biti, na primjer, djeca, samohrani roditelji, invalidi Domovinskog rata i druge osobe s invaliditetom, stambeno nezbrinute osobe, dugotrajno nezaposleni, i drugi. Rezultati takvih analiza bili bi kvalitetna osnova za utvrđivanje dodatnih ili kvalitetnijih mjera njihove zaštite.

U aktivnom očekivanju nužnih i značajnih promjena u sustavu socijalne skrbi u RH, ovakav je pristup nužan. On bi uključio ne samo stručne statistički obrađene podatke, već i podatke o potrebama i stavovima različitih, osobito ranjivih skupina stanovnika o primjerenosti socijalnih intervencija. Takvi cjeloviti podaci najbolje bi usmjerili socijalnu politiku grada.

Navodimo da je jedan od prvih koraka u tom pravcu bila analiza podataka dobivenih istraživanjem o kvaliteti života i riziku od socijalne isključenosti koje je proveo UNDP Hrvatska u lipnju 2006. godine čiji su podaci prezentirani u prošlogodišnjem izdanju Socijalne slike Grada Zagreba, koja je bila ideja vodilja za izradu i ove socijalne slike.

Iz podataka o socijalnom programu Grada Pule može se uočiti da se pruža posebna pažnja pojedincima i obiteljima u socijalno zaštitnoj potrebi, kako njihovom dodatnom materijalnom zaštitom, tako i pružanjem podrške programima udruga, organizacija i ustanova koje skrbe o zaštiti različitih kategorija potrebitih stanovnika svih dobnih skupina.

Vijeće za socijalnu politiku na svojim je sjednicama razmatralo sadržaj Socijalne slike grada Pule, te zaključilo sljedeće:

1. Stvaranjem zasebne socijalne slike učinjen je značajan prvi korak ka utvrđivanju i sustavnom praćenju socijalnih pokazatelja kao osnovi za planiranje, provođenje i praćenje uspješnosti socijalnih intervencija, kao i osnovi za razvoj strategije socijalne politike u Gradu Puli.
2. U ovoj slici nedostaju mnogi od potrebnih socijalnih pokazatelja, osobito onih koji se odnose na socijalne nejednakosti, značajke nezaposlenosti, raspodjelu dohotka i druge pojave, koje će valjati utvrditi za izradu sljedećih socijalnih slika, koje bi trebalo periodično izrađivati
3. Na osnovu podataka iz ove socijalne slike, kao i na osnovu iskustvenih pokazatelja predstavnika institucija uključenih u rad Vijeća za socijalnu politiku Grada Pule, došlo se do spoznaja o prioritetnoj problematici, odnosno potrebama različitih kategorija stanovnika u Gradu Puli, a to su:
 - potreba za povećanjem smještajnih kapaciteta za starije osobe, osobito u pogledu stalnog smještaja, ali i poludnevnog boravka korisnika

- nedostatak smještajnih kapaciteta za psihijatrijske bolesnike, te za druge osobe s težim smetnjama u razvoju bez odgovarajuće skrbi u krugu obitelji
 - nedostatak mogućnosti smještaja umirućih bolesnika, odnosno nedostatak društveno organizirane palijativne skrbi za pružanje primjerene pomoći bolesnicima u završnim stadijima bolesti, kao i njihovim obiteljima
 - potreba poticanja okolnosti za zapošljavanje osoba s invaliditetom
 - potreba poticanja okolnosti za zapošljavanje bivših ovisnika
 - nedostatak organiziranih oblika pomoći beskućnicima (prenočište, javna kuhinja),
 - nedostatak organizacija (udruga i drugih) koje bi se bavile dodatnom psihosocijalnom pomoći psihijatrijskim bolesnicima, zlostavljačima u obitelji, beskućnicima i drugima
 - nedovoljno razvijena mreža udomiteljstva
 - nedovoljno društveno vrednovana, prisutna i organizirana pojava volonterstva
 - potreba za poticanjem koordinirane i organizirane društvene brige, kao i potrebe za poticanjem razvoja različitih oblika vaninstitucionalnih oblika skrbi za osjetljive skupine stanovnika (osobe s invaliditetom, starije osobe i drugi)
 - nedovoljna dostupnost zdravstvene zaštite (predugo čekanje na pregled, plaćanje lijekova, participiranje u troškovima usluge i drugo)
 - nedostatne mjere pronatalitetne politike – nedostatna društvena podrška mladim obiteljima u postizanju ekonomske i stambene sigurnosti, potreba osiguranja dovoljnih kapaciteta predškolskih ustanova, nedostatak adekvatnih servisa usmjerenih na pomoć zaposlenim roditeljima, potreba pružanja veće stručne podrške roditeljima u izgradnji kvalitetne partnerske komunikacije, kao i njihove komunikacije s djecom, osiguranje uvjeta za kvalitetnu preventivnu zdravstvenu zaštitu djece i druge mjere
4. Zaključeno je da valja ustrajati na stručnom pristupu planiranju socijalnih intervencija na osnovi primjerenih socijalnih indikatora koji će se kroz vrijeme prilagođavati promjenama u društvu. Podaci o socijalnom stanju u gradu moraju biti zasnovani i interpretirani sukladno stručnoj metodologiji, te dopunjeni podacima dobivenim od pripadnika različitih ugroženih skupina stanovnika, stručnih i drugih institucija i tijela čija je uloga pratiti i razvijati programe zaštite kvalitete života građana. Pri tome valja osigurati koordinaciju aktivnosti te njegovati interdisciplinarnost u pristupu, uz praćenje mogućnosti primjene svih dostupnih društvenih mjera (primjena zakonske regulative, nacionalnih strategija, poticajnih mjera pri zapošljavanju, osposobljavanje za dobivanje sredstava za socijalne projekte i drugo), kao i evaluacije poduzetih aktivnosti sa ciljem njihovog unaprjeđenja i prilagođavanja potrebi zajednice.

LITERATURA I IZVORI

- Bežovan. G., Zrinščak, S. (2001). Mogućnosti decentralizacije u socijalnoj politici i nove uloge lokalnih vlasti. *Revija za socijalnu politiku* 8(3-4): 239-258.
- Council of Europe (2005). *Concerted development of social cohesion indicators. Methodological guide*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Državni zavod za statistiku (2002.). Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske *Priopćenje broj 7.1.1*. Posjećeno 24.8.2009. na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku: <http://www.dzs.hr/hrv/publication/2002/7-1-1h2002novo.htm>
- Državni zavod za statistiku (2003). *Popis stanovništva, kućanstava i stanova: Stanovništvo prema spolu i starosti, po naseljima*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
- Državni zavod za statistiku (2003.a). Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2002. *Priopćenje broj 7.1.1*. Posjećeno 24.8.2009. na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku: <http://www.dzs.hr/hrv/publication/2003/7-1-1h2003.htm>
- Državni zavod za statistiku (2004.). Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2003. *Priopćenje broj 7.1.1*. Posjećeno 24.8.2009. na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku: <http://www.dzs.hr/hrv/publication/2004/7-1-1h2004.htm>
- Državni zavod za statistiku (2005.). Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2004. *Priopćenje broj 7.1.1*. Posjećeno 24.8.2009. na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku: http://www.dzs.hr/hrv/publication/2005/7-1-1_1h2005.htm
- Državni zavod za statistiku (2006.). Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2005. *Priopćenje broj 7.1.1*. Posjećeno 24.8.2009. na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku: http://www.dzs.hr/hrv/publication/2006/7-1-1_1h2006.htm
- Državni zavod za statistiku (2007.). Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2006. *Priopćenje broj 7.1.1*. Posjećeno 24.8.2009. na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku : http://www.dzs.hr/hrv/publication/2007/7-1-1_1h2007.htm
- Državni zavod za statistiku (2008.). Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2007. *Priopćenje broj 7.1.1*. Posjećeno 24.8.2009. na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku: http://www.dzs.hr/hrv/publication/2008/7-1-1_1h2008.htm
- Državni zavod za statistiku (2009.). Popis stanovništva 2001. (datoteka s podacima). Dostupno na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku: <http://www.dzs.hr>.
- Državni zavod za statistiku (2009.a). Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2008. *Priopćenje broj 7.1.1*. Posjećeno 24.8.2009. na mrežnim stranicama Državnog

- zavoda za statistiku: http://www.dzs.hr/hrv/publication/2009/7-1-1_1h2009.htm
- Državni zavod za statistiku (2009.b). Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2008. *Priopćenje broj 7.1.4*. Posjećeno 27.9.2009. na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku: http://www.dzs.hr/hrv/publication/2009/7-1-4_1h2009.htm
- Državni zavod za statistiku (2009.c). *Nasilje u obitelji 2001.–2006*. Posjećeno 11.09.2009. na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku: www.dzs.hr.
- Državni zavod za statistiku (2009.d). Pokazatelji siromaštva od 2005.-2007. *Priopćenje broj 14.1.2*. Posjećeno 2.10.2009. na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku: <http://www.dzs.hr>.
- Ferrera, M., Matsaganis, M., Sacchi, S. (2006). Model otvorene koordinacije protiv siromaštva: novi „proces socijalnog uključivanja“ Europske unije. U: Zrinščak, S. (ur.), *Socijalna država u 21. stoljeću – privid ili stvarnost?* Zagreb: Pravni fakultet u Zagrebu.
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2009.). *Izješće o umrlim osobama u Hrvatskoj u 2008. godini*. Posjećeno 31.9.2009. na mrežnim stranicama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo: http://www.hzjz.hr/publikacije/Umrli_2008.pdf.
- Matković, T., Šućur, Z., Zrinščak, S. (2007). Inequality, Poverty, and Material Deprivation in New and Old Members of European Union. *Croatian Medical Journal*, 48(5): 636-652).
- Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (2009.). *Godišnje statističko izješće 2008*. Posjećeno 27.9.2009. na mrežnim stranicama Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi: http://www.mzss.hr/hr/zdravstvo_i_socijalna_skrb/socijalna_skrb/statisticka_izvjesca/godisnje_izvjesce_2008
- Pravilnik o odobravanju pomoći za uzdržavanje u obliku zajma, mjerila i obilježja stana potrebnog za zadovoljavanje osnovnih stambenih potreba samca ili obitelji i o odobravanju pomoći iz socijalne skrbi. *Narodne novine*, broj: 29/98, 117/00 i 81/04.
- Raboteg-Šarić, Z., Pećnik, N., Josipović, N. (2003). *Jednoroditeljske obitelji: osobni doživljaj i stavovi okoline*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.
- Slika zdravlja građana Pule., Zavod za javno zdravstvo Istarske županije. Projekt Pula-zdravi grad, Pula, 2007.
- Socijalna slika Grada Zagreba 2007. Udruga za inicijative u socijalnoj politici. Zagreb: 2008.
- Šućur, Z. (2006). Objektivno i subjektivno siromaštvo u Hrvatskoj. *Revija za socijalnu politiku*, 13(3-4): 237-255.
- UNDP Hrvatska (2006.). *Istraživanja kvalitete života i rizika od socijalne isključenosti*.

Zagreb:UNDP Hrvatska.

UNDP Hrvatska (2007). *Kvaliteta života u Hrvatskoj: regionalne nejednakosti*. Zagreb: UNDP Hrvatska.

Vijeće Europe (2006). Zaključci XVIII-1 o primjeni Europske socijalne povelje u Republici Hrvatskoj.

Vlada Republike Hrvatske (2007). *Hrvatska i EU potpisale Memorandum o socijalnoj uključenosti*. Posjećeno 24.11.2007. na mrežnim stranicama Vlade RH:

http://www.vlada.hr/hr/naslovnica/novosti_i_najave/2007/ozujak/hrvatska_i_eu_potpisale_memorandum_o_socijalnoj_ukljucenosti.

Zakon o popisu stanovništva, kućanstava i stanova, *Narodne novine*, broj 22/01.

Zakon o socijalnoj skrbi. *Narodne novine*, broj 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06 i 79/07.

Zrinščak, S. (2006). Socijalna politika u procjepima globalizacije i europeizacije. U S.

Zrinščak (ur.), *Socijalna država u 21. stoljeću – privid ili stvarnost?* Zagreb: Pravni fakultet.

PRILOG I.: Pregled socijalnih indikatora za izradu socijalne slike Grada Pule

STANOVNIŠTVO

Ukupan broj
Spolna struktura
Dobna struktura
Prosječna starost stanovništva
Indeks starenja stanovništva
Koeficijent starosti
Stanovništvo prema aktivnosti
Obrazovna struktura stanovništva
Natalitet
Mortalitet
Stopa mortaliteta dojenčadi
Prirodno kretanje stanovništva
Vitalni indeks
Broj i sastav manjina

KUĆANSTVA I OBITELJ

Broj kućanstava i obitelji
Obiteljska kućanstva prema broju članova
Prosječan broj članova privatnih kućanstava
Tip obitelji
Broj djece u obitelji
Broj sklopljenih brakova
Stopa nupcijaliteta
Broj razvedenih brakova
Stopa divorcijaliteta
Broj razvedenih na 1000 sklopljenih brakova

STAMBENI STANDARD

Ukupan broj stanova prema namjeni
Nastanjeni stanovi prema prosječnoj površini i prosječnom broju članova
Privatna kućanstva prema osnovi korištenja stana

SOCIJALNA ZAŠTITA

Broj ustanova socijalne skrbi u Gradu Puli
Prava, usluge i mjere socijalne skrbi
Broj korisnika socijalne skrbi koja se financira iz gradskog proračuna
Korisnici dodatnih socijalnih prava prema gradskoj odluci
Korisnici pomoći za podmirivanje troškova stanovanja
Korisnici pomoći za troškove ogrjeva
Ustanove socijalne skrbi prema tipu, vlasništvu i korisnicima
Financirane organizacije civilnog društva prema aktivnosti i programima